VISIT…

LANZAROTE Caliente.COM

BY APPOINTMENT TO
H R H THE DUKE OF EDINBURGH
PUBLISHERS OF RECORDED LANGUAGE COURSES
LINGUAPHONE INSTITUTE LTD LONDON

The Linguaphone Institute

Srpskohrvatski tečaj

The Linguaphone Institute

Srpskohrvatski tečaj

Linguaphone Institute Limited
207 Regent Street
London W1R 8AU

© 1974 Linguaphone Institute Limited, London

All rights reserved. No part of this publication, or related recorded material, may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior permission of Linguaphone Institute Limited.

Printed in Yugoslavia by ČGP Delo, Ljubljana

Autor kursa: Profesor Miodrag S. Lalević,
Profesor Više pedagoške škole, Beograd.

Spikeri: Mirko Djerić
Milena Čejvan
Ognjanka Ognjanović
Milivoj Popović-Mavid

Glumci beogradskih pozorišta

Reditelj i lektor: M. Popović

Jezički savetodavac: M. S. Lalević

Producent snimanja: Dušan M. Dragović

Ilustrator: Profesor Živojin Kovačević

Uz ljubaznu saradnju Radmile Dragović

Akademski Savet Instituta Linguaphone:

The Rt. Hon. Lord Evans, D. Lit., Ll. D,
Hon. Dr. of Letters, University of Paris,
formerly Provost, University College, London.

Professor A. C. Gimson, B. A.,
Professor of Phonetics,
University College, London.

Professor R. Quirk, M. A., Ph. D., D. Lit.,
Quain Professor of English,
University College, London.

Professor André Martinet,
University of Paris (Sorbonne).

Professor A. G. Lehmann, M. A., D. Phil. (Oxford),
University of Warwick.

Sir John Marling, Bt., O. B. E.

Pozdrav rodu iz Beča

»Lepo, lipo, ljepo i lijepo
Listići su jednoga cvijeta
U pupolj se jedan odnjihali.
Vrijeme je majstorsko rešeto,
Prečistiće ono ove stvari.
Sitnarije djecu zabavljaju.«

P. P. Njegoš, 1847.

Sadržaj

	Azbuka	2
	Srpskohrvatske reči	3
	Uvod	6
1.	U Jugoslaviju!	10
2.	U hotelu	14
3.	Danica i Vojislav pišu pismo	18
4.	Izlet	22
5.	U poseti dedi i babi	26
6.	U knjižari	30
7.	Novac	34
8.	Rođendan	38
9.	Naša odeća i obuća	42
10.	Beograd	46
11.	U pozorištu	50
12.	Danica je bolesna	54
13.	Iznenadan susret	58
14.	Odlazimo na more	62
15.	Na plaži	66
16.	Naša porodica	70
17.	Na pijaci	74
18.	U bioskopu	78
19.	O školovanju	82
20.	Čitamo novine	86
21.	Jedan praznik	90
22.	Naš jezik je bogat i lep	94
23.	Naš stan je udoban	98
24.	Gradski saobraćaj	102
25.	Vikend	106
26.	Oni se vole	110
27.	Planska raspodela domaćeg budžeta	114
28.	U starosti se voli mir	118
29.	Spremamo se za povratak	122
30.	Naš odlazak	126

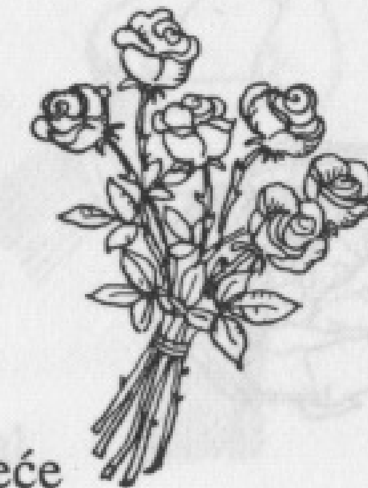
Beograd – restoran na Trgu Republike

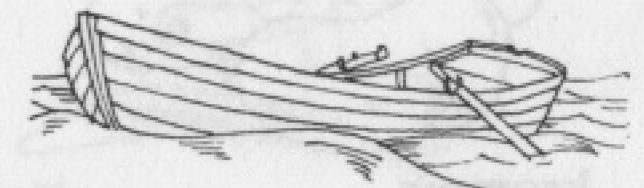
Azbuka

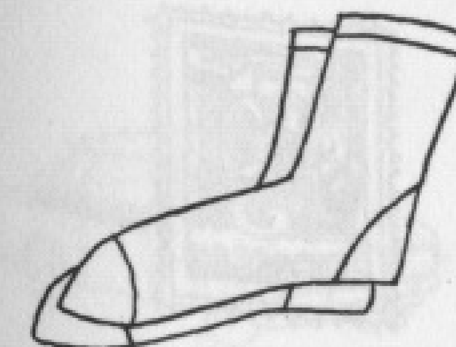
Latinica		Cirilica	
A	a	А	а
B	b	Б	б
C	c	Ц	ц
Č	č	Ч	ч
Ć	ć	Ћ	ћ
D	d	Д	д
Đ	đ	Ђ	ђ
Dž	dž	Џ	џ
E	e	Е	е
F	f	Ф	ф
G	g	Г	г
H	h	Х	х
I	i	И	и
J	j	Ј	ј
K	k	К	к
L	l	Л	л
Lj	lj	Љ	љ
M	m	М	м
N	n	Н	н
Nj	nj	Њ	њ
O	o	О	о
P	p	П	п
R	r	Р	р
S	s	С	с
Š	š	Ш	ш
T	t	Т	т
U	u	У	у
V	v	В	в
Z	z	З	з
Ž	ž	Ж	ж

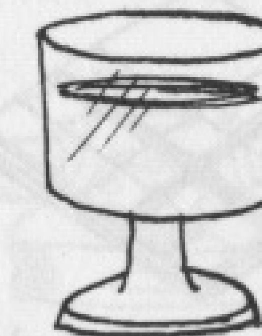
Srpskohrvatske reči

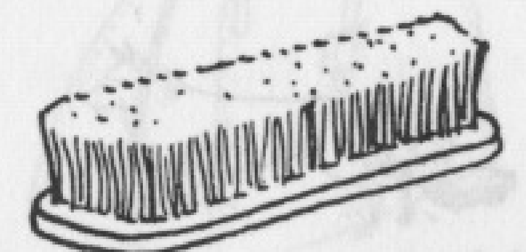

cipele

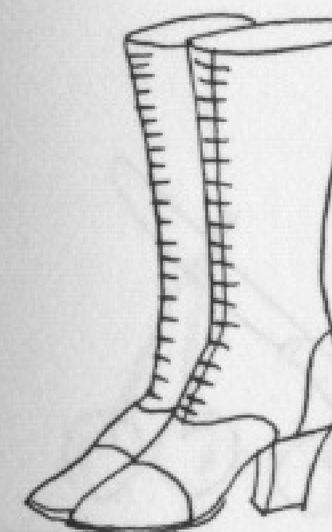

cveće

čamac

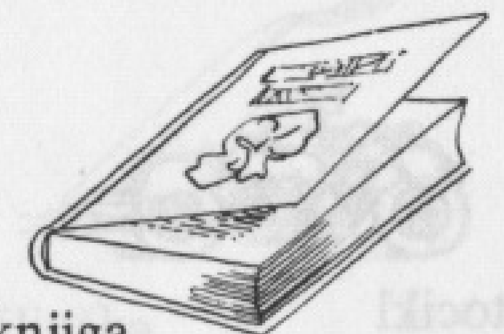

čarape

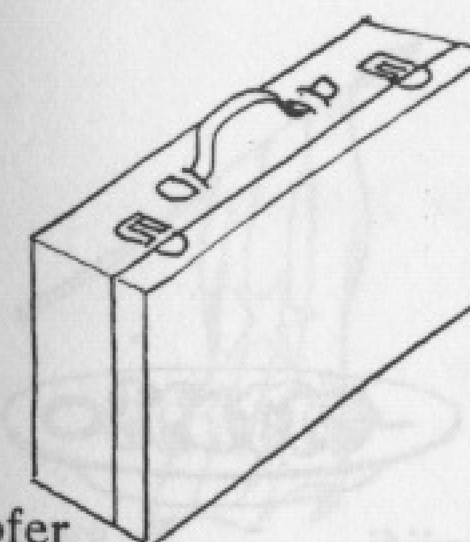

čaša

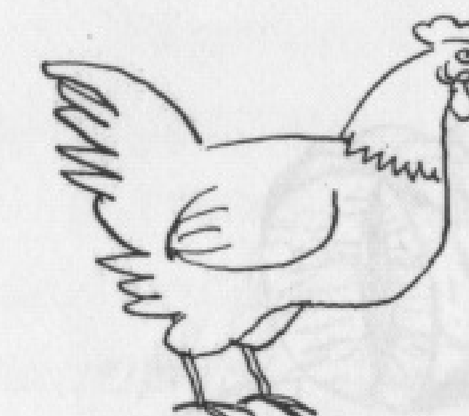

četka

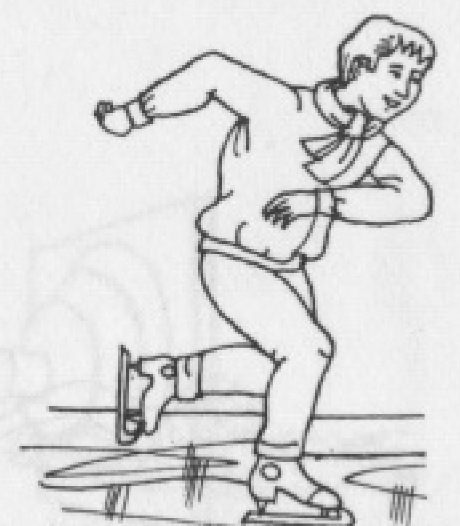

čizme

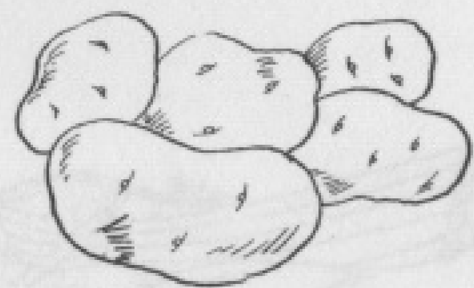

hleb

knjiga

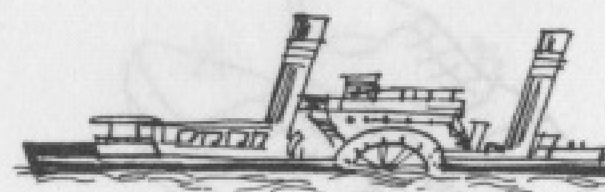

kofer

kokoš

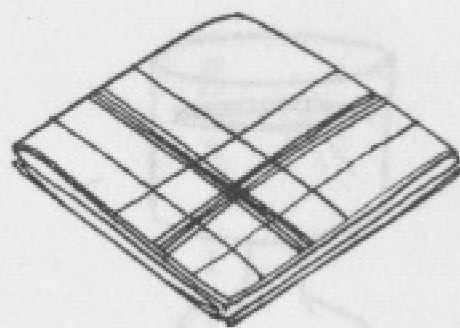

klizanje

krompir

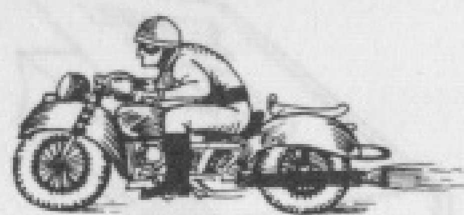

kupus

lađa

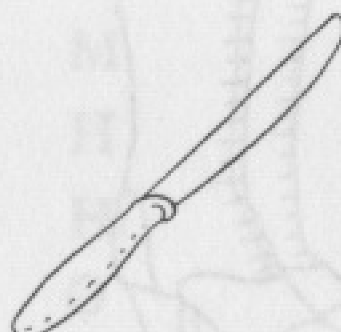

lisica

maramica

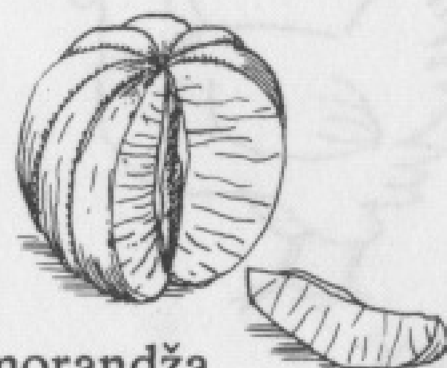

marka

motocikl

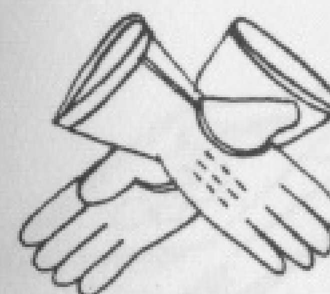

naočare

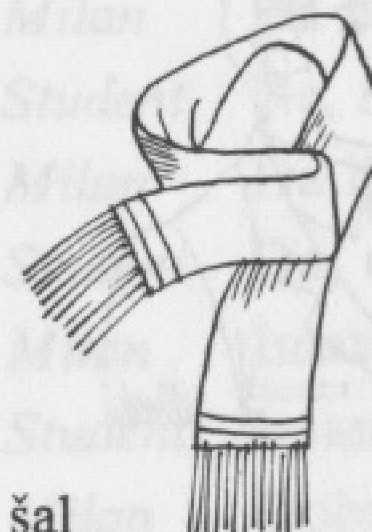

nož

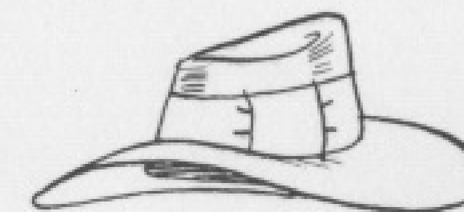

plivanje

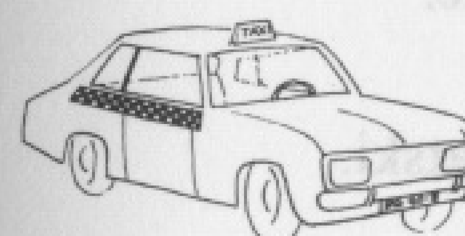

pomorandža

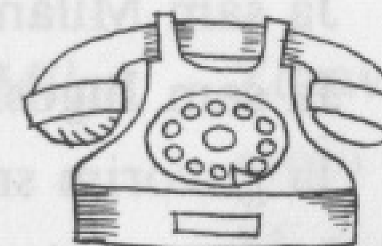

ražnjići

rukavice

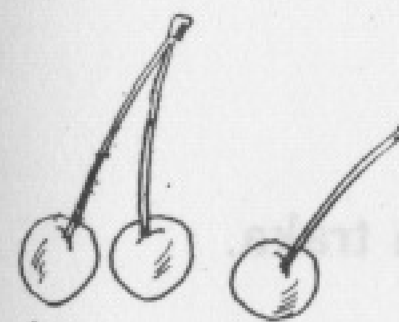

šal

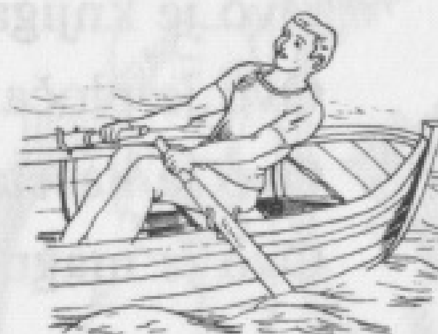

šešir

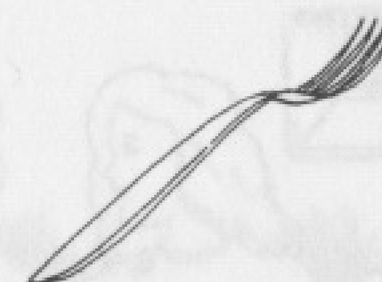

taksi

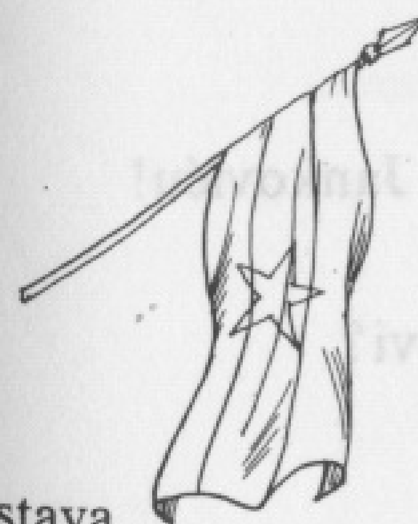

telefon

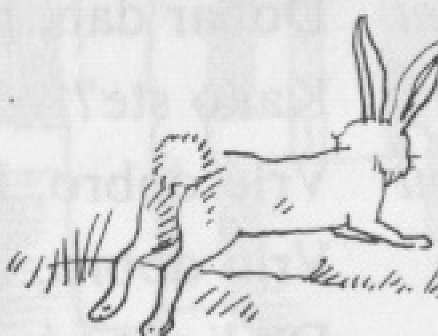

torba

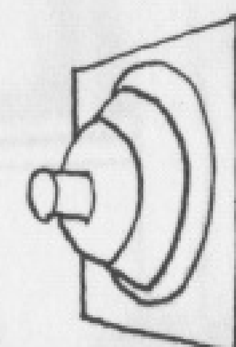

trešnje

veslanje

viljuška

zastava

zec

zvonce

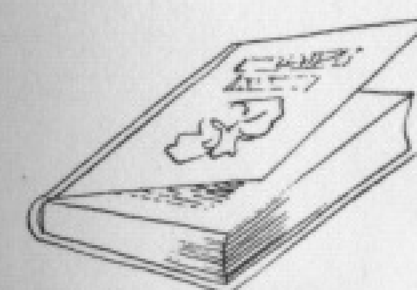
1. deo

Milan Dobar dan!
Ja sam Milan Janković.
Ja sam Jugosloven.
Ja govorim srpskohrvatski.
Ja sam nastavnik.

Vi ste student.
Vi učite srpskohrvatski.
Ovo je knjiga.
Ovo je ploča.
Ovo je kaseta.
Ovo je magnetofonska traka.

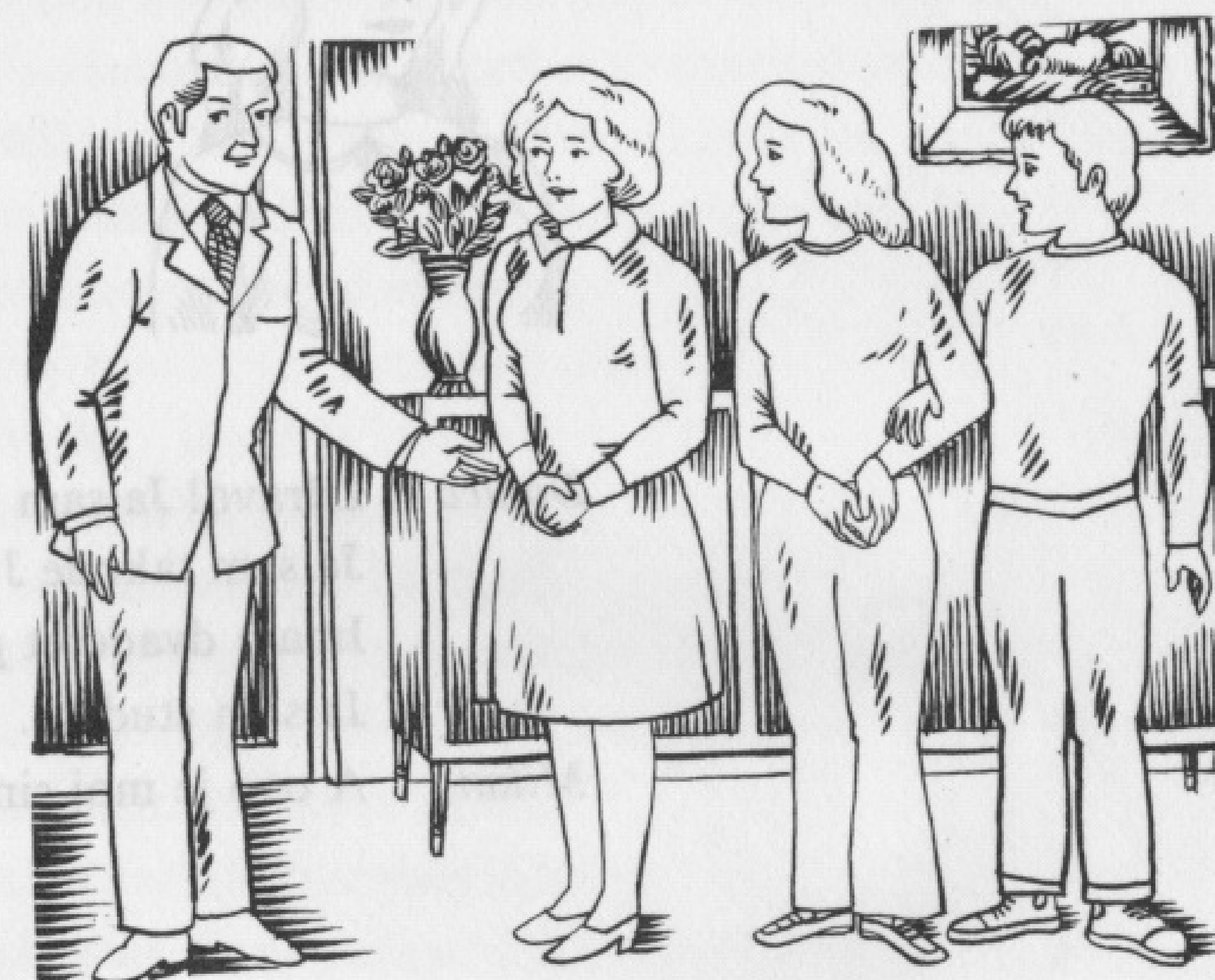
2. deo

Milan Dobar dan!
Student Dobar dan, gospodine Jankoviću!
Milan Kako ste?
Student Vrlo dobro. Kako ste vi?
Milan Vrlo dobro, hvala.
Da li ste vi student?

knjiga

Student Da, jesam.
Milan Da li ste Jugosloven?
Student Ne, nisam.
Milan Da li učite srpskohrvatski?
Student Da, učim.
Milan Imate knjigu?
Student Imam.
Milan Dobro. Gde je?
Student Evo je.

Milan Zdravo! Dopustite mi da vam predstavim svoju porodicu!
Mi živimo u Francuskoj, u Parizu.
Ovo je moja supruga Ljubica.

Ljubica Dobar dan! Ja sam Ljubica Janković.
Ja sam Jugoslovenka.
Ja sam domaćica.

Milan Ovo je moja ćerka.

Danica Zdravo! Ja sam Danica.
Ja sam takođe Jugoslovenka.
Imam dvadeset godina.
Ja sam student.

Milan A ovo je moj sin.

Vojislav Zdravo! Ja sam Vojislav.
Ja sam Jugosloven.
Imam šesnaest godina.
Ja sam učenik.

Milan A ovo je naš prijatelj Miloš.

Miloš Zdravo! Ja sam službenik.
Ja živim u Jugoslaviji, u Beogradu.

Milan Doviđenja!

1

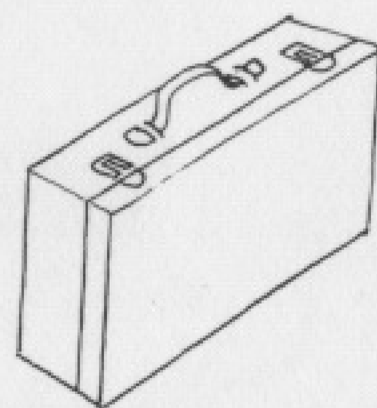
Prvi (1.) čas

U Jugoslaviju!

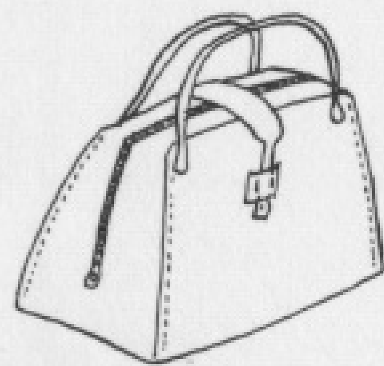

1. deo

Idemo u Jugoslaviju.
Mi smo spremni za putovanje.
Stvari su ovde. Sve je spremno.
Koferi su teški.
Torbe su lake.
Moramo žuriti da ne zakasnimo.
Pozvaćemo taksista.
On dolazi.
Ulazimo u automobil.
Taksist unosi stvari.
Polazimo.
Vozimo se brzo.
Stići ćemo za dvadeset minuta.
Stigli smo na aerodrom.
Otac plaća taksista.
Brat i ja uzimamo kofere.
Otac i majka uzimaju torbe.
Ulazimo u hol.
Predajemo stvari na pregled.

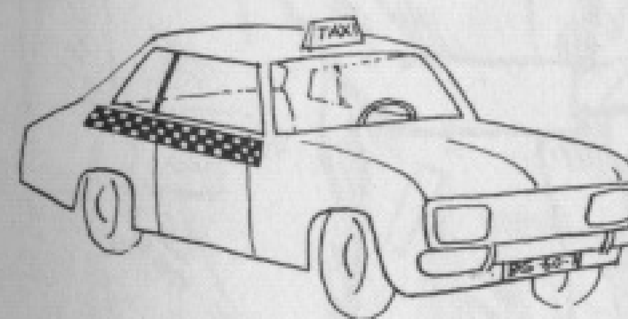
kofer

torba

2. deo
Polazak

Milan Mi smo spremni za polazak.
Ljubica Treba da ponesemo stvari.
Milan Vojislav će poneti jedan kofer.
Danica će poneti dve torbe.
Ljubica Ja ću poneti jednu torbu.
Danica Gde je taksi-stanica?
Milan Taksi-stanica je iza prvog ugla desno.
Vojislav Ovaj kofer je lak.
Danica Ove torbe nisu teške.
Ljubica Ne moramo žuriti.
Milan Treba stići na vreme.
Ljubica Gde su pasoši?
Milan Pasoši su kod mene. Ja ću ih pokazati.

taksi

Pregled pasoša

Milan Dobar dan!
Službenik Dobar dan želim, gospodine! Izvolite!
Milan Mi odlazimo u Jugoslaviju, u Zagreb.
Službenik Avion polazi u dvanaest časova.
Milan Hvala! To znamo. Gde treba da predamo stvari? Gde treba da pokažemo pasoše?
Mi imamo avionske karte.
Službenik Izvolite kod carinika!
Milan Hvala!
Službenik Ja ću pregledati pasoše. Carinik će pregledati stvari.
Milan Ja sam Milan Janković. Evo mog pasoša.
Ovo je moja supruga Ljubica Janković.
Ovo je njen pasoš.
Službenik Hvala! Gospođica?
Danica Ja se zovem Danica Janković.

Ja sam student arhitekture.

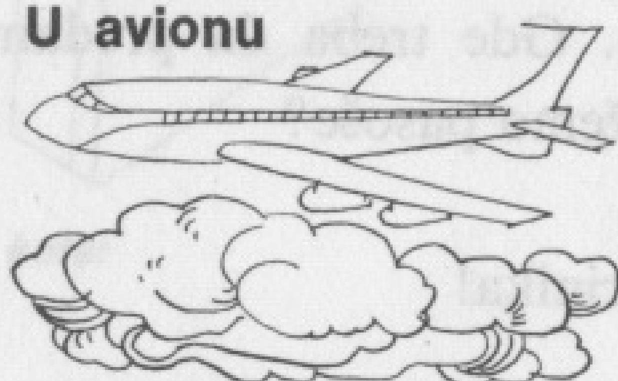
Službenik Hvala! Mladi gospodin?

Vojislav Ja se zovem Vojislav Janković.

Ja sam učenik.

Službenik Hvala! Vaši pasoši su ispravni.

U avionu

avion je nad oblacima

u avionu

Vojislav Ja putujem avionom prvi put.

Milan Ne treba se plašiti.

Ljubica Letenje je prijatno.

Danica Ja volim putovati avionom.

Milan Putovanje nije dugo.

Danica Sad smo nad oblacima.

Gledajte kroz prozor!

Vojislav Divno je! Ja se ne plašim!

Danica Hoćeš li opet putovati avionom?

Vojislav Da, vrlo je prijatno.

Milan Iz Zagreba ćemo vozom u Beograd.

Ljubica Možda je prijatnije putovati autobusom.

Zagreb — Crkva Svetog Marka

2

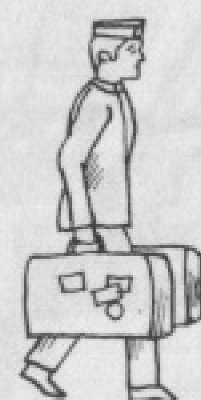
Drugi (2.) čas

U hotelu

1. deo

Stigli smo u Beograd.
Vojislav i Danica traže hotel.
Oni su ušli u hotel »Jugoslavija«.
Taj hotel je vrlo lep i udoban.
Sobe su prostrane i svetle.
S jedne strane je bulevar.
S druge strane je park.
Dobili smo sobe na devetom spratu.
Sobe imaju izvanredan pogled na grad i okolinu.
Danica i Vojislav su se vratili po roditelje.
Dali su potrebne podatke.
Otac i majka su potpisali prijavneliste.
Portir je vrlo uslužan.
Hotelski momak je izneo stvari.
On nas je odvezao liftom do devetog sprata.
Sobarica je otvorila vrata.
U jednoj sobi će spavati otac i sin.
U drugoj sobi će spavati majka i kći.
Sobe imaju tuševe, toplu i hladnu vodu.

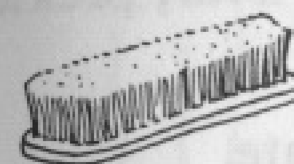
hotelski momak

Sobarica je otvorila vrata.

2. deo
Otac i sin

Milan Daj mi kofer!
Vojislav Izvoli!
Milan Ti ćeš uzeti svoje rublje, a ja svoje.
Vojislav Ja imam pastu za zube i četkicu za zube.
Milan Stavi svoje rublje u ormar.
Vojislav Cipele ću staviti u predsoblje.
Milan Izvadi iz kofera četku za odelo.
Vojislav Staviću odelo na vešalicu.
Milan U kojoj su sobi Ljubica i Danica?
Vojislav One su u sobi broj devedeset tri.
Milan A koji je broj naše sobe?
Vojislav Naša je soba broj devedeset dva.
Milan Idemo k njima?
Vojislav Ja ću zaključati vrata.

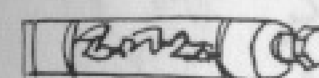
četka za odelo

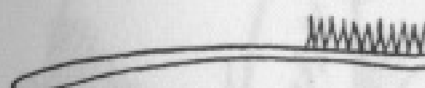
cipele

Kod njih

Milan Dobro jutro! Kako ste spavale?
Ljubica Ovde je udobno. Dobro smo spavale.
Vojislav Vaša soba je prostrana.
Ona je lepša od naše.
Danica Vaša je okrenuta jugu.
Ljubica Jeste li se odmorili?
Vojislav Mi nismo bili umorni.

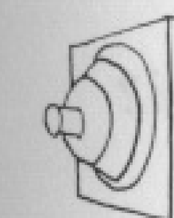
pasta za zube

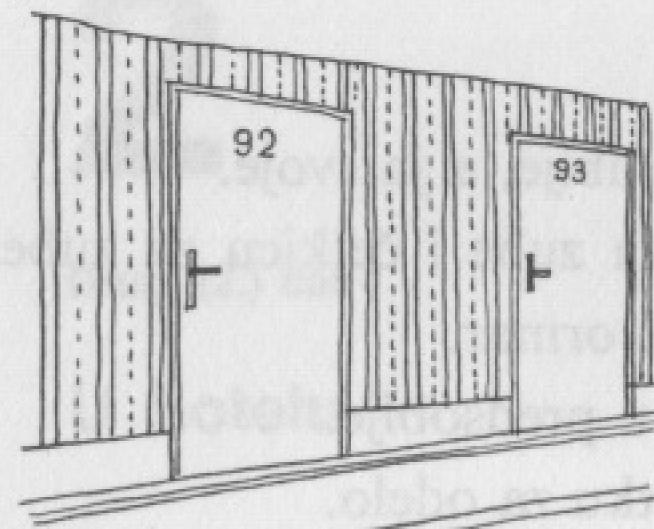
četkica za zube

Zvonce je pokvareno

Vojislav Kad ćemo večerati?
Milan Pozovite sobaricu da se obavestimo.
Vojislav Ja ću zvoniti.
Danica Sobarica nikako da dođe.
Milan Možda zvonce ne radi.

zvonce

u hotelu

Vojislav Zaista, zvonce ne radi. Pokvareno je.
Milan Pozovi je iz naše sobe.
Sobarica Dobro veče želim! Vi ste zvali?
Milan Da, zvonce je pokvareno. Ono ne radi.
Sobarica Oprostite, nastao je nekakav kvar, prekid.
Milan Kad će biti opravljeno?
Sobarica Biće opravljeno dok vi večerate.
Milan Gde je trpezarija?
Sobarica U prizemlju desno. Sala s televizorom je u prizemlju levo.
Milan Hvala!

Večera

Kelner Dobro veče, gospodo! Šta je po volji?
Milan Želimo da večeramo.
Kelner Izvolite za ovaj sto.

kelner

Ljubica Hvala!
Kelner Šta želite večerati? Evo vam jelovnik.
Ljubica Ja ću uzeti jednu šolju čaja s pecivom.
Milan Ja i Vojislav smo gladni.
Danica Molim vas, meni donesite belu kafu i kiflu.
Vojislav Ja bih jeo ražnjiće.
Milan Meni dajte pileće pečenje.
Kelner Molim, bićete usluženi. Želite li nešto piti?
Milan Meni dajte jednu čašu rakije.
Danica Molim vas, dajte mi jednu čašu vode.
Milan Malo kasnije donesite mi jednu čašu crnog vina.

ražnjići

čaša

3

Treći (3.) čas

Danica i Vojislav pišu pismo

1. deo

Danica i Vojislav imaju dedu i babu.
Oni hoće da pišu pismo dedi i babi.
Otišli su u kiosk i kupili koverat i papir.
Marku su kupili u pošti.
Seli su za sto.
Razgovaraju o čemu treba pisati.
Daničin rukopis je čitkiji.
Vojislav ne piše tako pažljivo.
Deda i baba su daleko od Beograda.
Oni žive na imanju u selu.
Deda slabo čuje i slabo vidi.
Baba još dobro čuje i dobro vidi.
Deca se raduju što im pišu pismo.
I deda i baba će se radovati kad dobiju pismo.
Neprijatne su duge zimske noći.
Tada baba čita dedi, a on je pažljivo sluša.
Oni imaju dobre susede.
Stari sused im ponekad dođe sa svojom ženom.

baba i deda

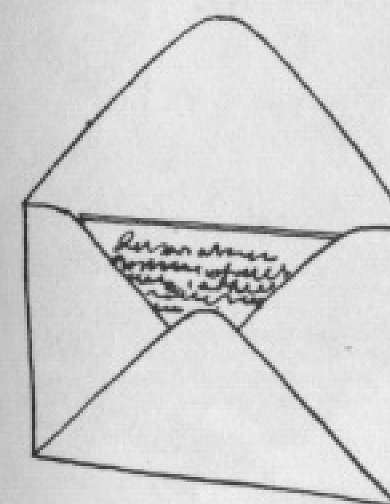

marka

Baba se tada hvali susedima da je dobila pismo.
Ona čita pismo susedima.
Deda ponekad zaplače od radosti.
Ponekad i baba zaplače od radosti.
Oni se raduju što će im doći unuk i unuka.

2. deo
Pisanje pisma

Vojislav Ja ću pisati dedi i babi.
Danica Vojislave, bolje je da ja pišem.
Moj rukopis je čitkiji od tvoga.
Vojislav Onda ću se bar potpisati.
Danica Znaš, baka još dobro čita, a deka ne vidi.
Vojislav Treba im pisati krupnim slovima.
Danica Dabome, a to ću bolje uraditi ja.
Pisaću im da želimo da ih posetimo.
Vojislav Piši im da je ovde lepo vreme.
Danica Pisaću im i o našim izletima.
Vojislav Ala će se radovati kad dobiju pismo!
Danica Ne treba se tome čuditi.
Oni žive sami u selu.
Vojislav Nisu potpuno sami.
Oni imaju dobre susede.
Danica Tako je, ali su neprijatne duge noći.
Vojislav Tada baka čita deki, a on je pažljivo sluša.

pismo

Telefon

Miloš Molim vas za telefonsku vezu s Beogradom.
Službenik To je prosto: okrenite pozivni broj i broj telefona vlasnika.
Miloš Alo! Alo!

Danica Alo, molim! Koga želite?
Miloš Ovde je Miloš. Jesi li ti, Danice?
Danica O, zdravo, Milošu! Ti si to!
Miloš Kako si? Kako je Vojislav? Kako su roditelji?
Danica Hvala, svi smo zdravo! Kako si ti? Kad ćeš doći ovamo?
Miloš Hvala, zdravo sam. Juče sam bio u Beogradu. Nisam se dugo zadržao. Doći ću sutra.
Danica Dođi k nama! Biće nam prijatno.
Miloš Hoću! Zdravo! Doneću Vojislavu jednu zanimljivu knjigu.
Danica Ti znaš — on voli da čita o sportu i lovu.
Miloš Znam, i on mi je o tome govorio.
Danica Laku noć! Do viđenja!

telefon

Beograd — Trg Republike

4

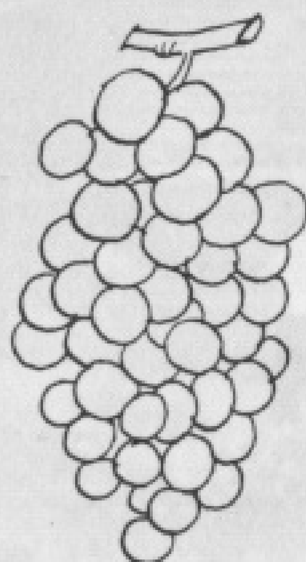
Četvrti (4.) čas

Izlet

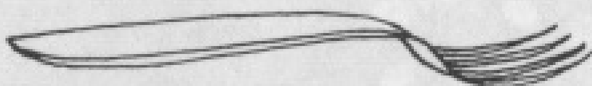

1. deo

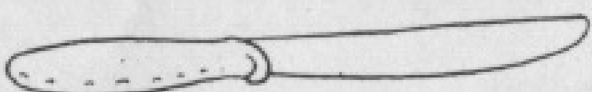
Drugovi i drugarice su spremni za izlet.
Danica se pobrinula za hranu.
Poneće kuvana jaja, sir, salamu, šunku i hleb.
Vojislav će kupiti krušaka i jabuka.
Na Avali će naći i grožđa.
Danica je ponela papirne salvete i čaše za vodu.
Uzela je noževe i viljuške.
Kašike im nisu potrebne.
Vojislav će poneti dva ćebeta i fudbalsku loptu.
Miloš je uzeo pribor za tenis.
Jesen je.
Treba poneti toplo odelo.
Može pasti kiša.
Stoga treba poneti mantil ili kišobran.
Već su se sastali i polaze pešice.
Autobuska stanica nije daleko.
Vožnja do Avale traje oko dvadeset minuta.
Ulaze u autobus i plaćaju vozne karte.

grožđe

viljuška

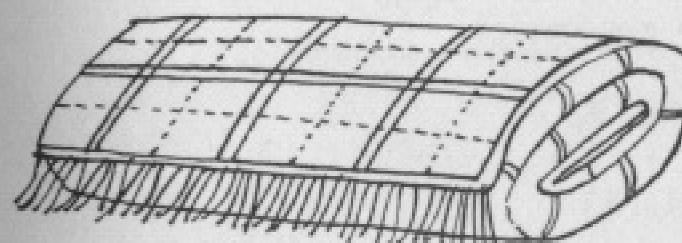

nož

Već su stigli do podnožja Avale.
Vrlo je prijatno.
Sve je veselo: i priroda i ljudi.
Pogled s vrha Avale je veličanstven.

2. deo
Spremanje za izlet

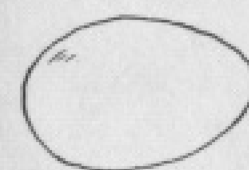
Danica Danas se spremamo za izlet.
Vojislav Ko će ići s nama?
Danica Ići će Miloš, a možda i još neko.
Vojislav Mogu li pozvati svog druga?
Danica Možeš, razume se.
Ja ću pozvati jednu svoju drugaricu.
Vojislav Ti znaš šta treba poneti.
Danica Da, ja ću poneti hranu i drugo.
Ne treba nositi mnogo stvari.
Vojislav Ići ćemo autobusom, zar ne?
Danica Dabome, a do autobusa pešice.
Stanica nije daleko.
Vojislav Ja ću poneti fudbalsku loptu.
Danica Miloš je rekao da će poneti teniski pribor.

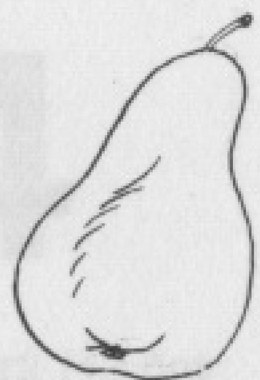
ćebe

Roditelji pomažu deci

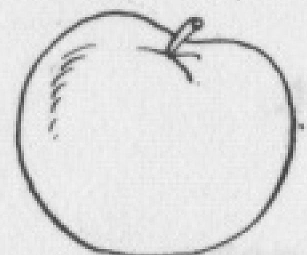
Ljubica Danice, šta si spremila?
Koliko će vas biti na izletu?
Danica Biće nas četvoro ili petoro.
Spremila sam pet komada jaja, pola kilograma hleba, četvrt kilograma sira, malo salame i šunke.
Ljubica To je dobro, ali je malo pola kilograma hleba. Uzmi kilogram hleba.
Na izletu se uvek dobro jede.

jaje

kruška

Danica Imaš pravo: provešćemo ceo dan.
Milan Ne zaboravite voće: uzmite krušaka i jabuka.
Grožđa ćete naći na Avali.
Donose ga seljaci iz okoline.
Ljubica Uzmi papirne salvete i čaše za vodu.
Ponesi viljuške i noževe; kašike vam nisu potrebne.
Milan Treba li vam novaca?

jabuka

Ljubica Dabome, daj deci novaca.
Treba im za autobus.
Možda ćete nešto piti na Avali.
Milan Je li vam dosta trideset dinara?
Danica To je mnogo.
Dovoljno je samo dvadeset dinara.

jedan dinar novac

Ljubica Uzmite, treba da imate.
Što ne potrošite, vi ćete vratiti.
Vojislav Hvala, tata!
Ljubica Ponesite dva ćebeta da prostrete.
Trava je vlažna, pa možete nazepsti.

deset dinara

Danica Sad će doći i Miloš.
Ljubica Ne zaboravi so za jaja.
Uzmi salame i šunke malo više, bar pola kilograma.
Danica Na Avali ima i restoran.
Milan Da, ima; u njemu ima svega.
Danica Imate pravo, hvala!

Avala

5

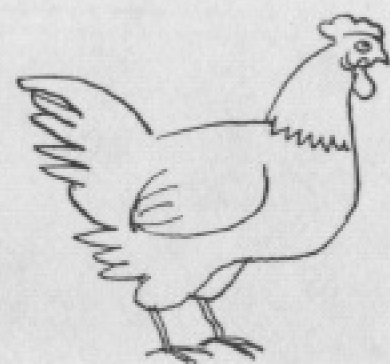
Peti (5.) čas

U poseti dedi i babi

1. deo

Danica i Vojislav su posetili dedu i babu.
Deda i baba su vrlo stari.
Deda ima sedamdeset i osam godina.
Baba ima sedamdeset i dve godine.
Oni mnogo vole svoga unuka i svoju unuku.
Deda i baba žive sami u selu, daleko od sina, snahe i unučadi.
Jedan stari sused ih često posećuje.
On im ponešto pomaže.
Susetka im donosi mleka i sira, a baka sama mesi hleb.
Oni gaje kokoši i patke.
Imaju i jednu ćurku koju su dobili na poklon.
Stari najradije jedu mleko sa hlebom, a vole i krompir.
Evo, došli su im unuka i unuk u posetu.
Poljubili su se iako ih deda nije poznao u prvim trenucima.
Susret je bio dirljiv.

kokoš

Baka sama mesi hleb.

Toga dana im se nisu nadali jer je bilo ružno vreme.
Danica je pomagala baki oko spremanja doručka i ručka.
Vojislav je razgovarao s dekom.

2. deo
Kod dede i babe

Vojislav Dobar dan!
Danica Dobar dan želim!
Deda Dobar dan! Ko ste vi?
Vojislav Ja sam, deda, tvoj unuk Vojislav!
Deda O, je li to moguće! Dođi, Vojislave, ja te dobro ne vidim. Nisam te poznao.
Danica A jesi li mene poznao? Ja sam tvoja unuka Danica.
Deda Kakva radost!
Baba Ko je to došao?
Deda Dođi: evo ti gostiju.
Baba Kakvi gosti?
Vojislav Zar nas ne poznaješ?
Baba Oh, sad vas vidim dobro! Bili ste daleko. Dobro mi došli, mili moji!
Deda Kako ste putovali? Jeste li umorni?
Danica Put je bio prijatan.
Vojislav Nismo umorni.
Baba Kako su Ljubica i Milan?
Danica Hvala, zdravo su. Oni su vas pozdravili.

Sused i susetka u poseti

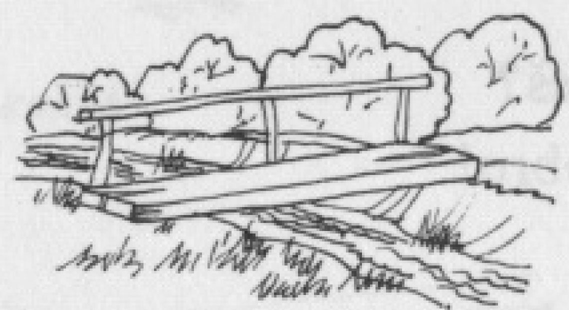
Sused Dobro jutro!
Susetka Rekla bih da imate goste.
Baba Da, došli su nam gosti iz grada.
Deda Ovo je naš unuk, a ovo je naša unuka.
Susetka Evo, donela sam vam mleko i sir.
Sused Da se pozdravim s gostima!
Kad ste doputovali?
Vojislav Stigli smo jutros u devet časova.
Sused To je lepo što ste ih posetili.
Deda Evo vam stolice; sedite!
Baba Kako se radujem što ste došli!
Hoćete li da vam spremim kafu?
Susetka Hvala; vi ste danas u poslu oko gostiju.
Baba Da popijemo kafu u njihovu čast!

Baka sprema kafu.

Na livadi

Vojislav Hajdemo, Danice, na livadu, u baštu, u voćnjak.
Danica Ja ću radije ostati da pomognem baki.
Vojislav Deko, mogu li ići sam po voćnjaku i na livadu?
Deda Možeš, samo pazi: preko potoka je mali most.
Čuvaj se da ne padneš!
Vojislav Oh, ja se bavim sportom!

Preko potoka je mali most.

Na planinama Bosne i Hercegovine

6

Šesti (6.) čas

U knjižari

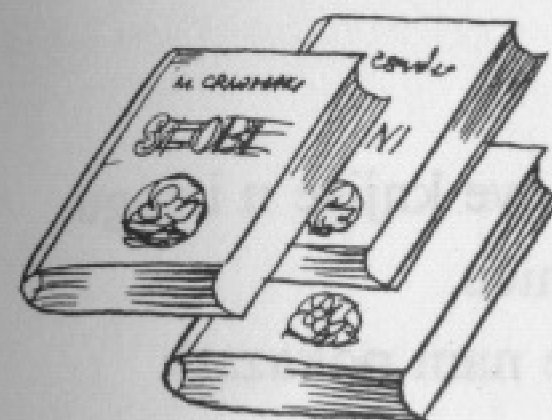

1. deo

Danica i Miloš odlaze u knjižaru.
Oni gledaju izlog knjiga.
Izlog je bogat: ima mnogo lepih knjiga.
Ulaze u knjižaru i obraćaju se prodavačici.
Ona ih ljubazno uslužuje.
Njih zanimaju dela iz lepe književnosti.
Oni vole romane, pripovetke,
lirske pesme.
Prodavačica im iznosi knjige na sto.
Oni gledaju, čitaju naslove, ali žele da
i sami traže na policama.
Prodavačica im pokazuje izložene knjige.
Ona im daje katalog knjiga.
Traže i dela iz dečje književnosti.
Prodavačica dobro poznaje književnost.
Sem toga, ona voli lepu književnost.
Ona poznaje i mnoge naše pisce koji dolaze u knjižaru.
Danica i Miloš su već dosta čitali.

jedna knjiga

tri knjige

Oni traže bolje romane iz književnosti naroda
Jugoslavije.
Prodavačica im iznosi romane Iva Andrića
i Miroslava Krleže.
Andrić je dobio Nobelovu nagradu za književnost.

2. deo
Pred izlogom

Miloš Ova prodavnica ima lep izlog.

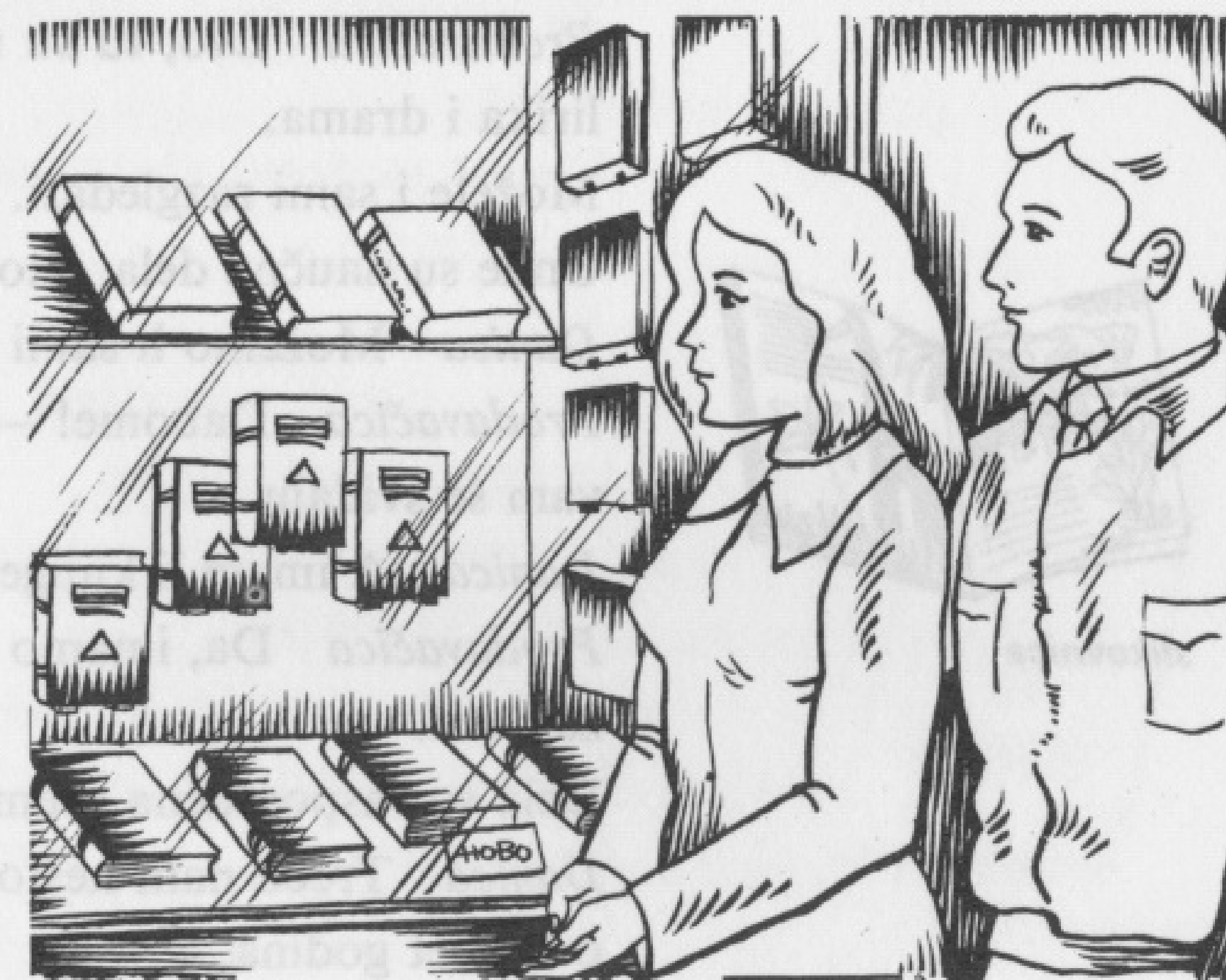
Danica U izlogu vidimo mnogo različnih knjiga.

Miloš U levom izlogu su knjige iz umetnosti,
u desnom iz nauka.

Jovan Pogledajte knjige iz umetnosti,
slikarstva i vajarstva.

Danica Ja osobito volim kad je knjiga
i u lepom povezu.

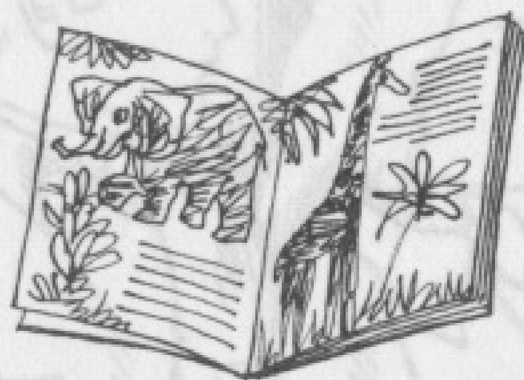
Jovan Uđimo! Još nema mnogo kupaca.

Danica Ja volim da gledam ove knjige u izlogu.
Miloš Bolje je ući u prodavnicu.
Danica Imaš pravo; tamo će nam pokazati što želimo.

U knjižari

Miloš Dobar dan!
Prodavačica Dobar dan! — Izvolite!
Danica Želimo da vidimo šta imate iz naše književnosti.
Prodavačica Mi imamo mnogo knjiga i naših i stranih pisaca. Ovde su naši, domaći pisci; tamo su dela stranih pisaca.
Danica Prvo ćemo razgledati dela naših pisaca.
Prodavačica Želite li lepu književnost ili naučna dela?
Miloš I jedno i drugo, ali najpre dela lepe književnosti.
Prodavačica Evo, tu su romani i pripovetke, lirika i drama.
Možete i sami razgledati.
Onde su naučna dela, istorija, slikarstvo, vajarstvo.
Danica Možemo li sami uzimati knjige iz polica?
Prodavačica Dabome! — Odvojte knjige koje vam se sviđaju.
Danica A imate li knjige za decu?
Prodavačica Da, imamo slikovnice, bajke i priče za decu.
Dela su raspoređena prema uzrastu dece.
Danica Treba nam nešto za dečaka i devojčicu od deset godina.

slikovnica

Miloš Imate li dela o čudnovatim doživljajima?
Prodavačica Imamo, dabome.
Evo vam o životu u moru, evo o avijatičarima.
Ovo je knjiga o zanimljivostima iz astronomije.
Danica A imate li knjiga o životinjama?
Prodavačica Evo ih na stolu.
Deca ih osobito vole i mnogo kupuju.
Danica Hvala; vi ste vrlo ljubazni.
Prodavačica Molim, to je moja dužnost.

7

Sedmi (7.) čas

Novac

1. deo

Doneli smo strani novac.
Treba ga promeniti u dinare.
Ostaćemo u Jugoslaviji dva-tri meseca.
Nas je četvoro, pa nam treba više novca.
Promenićemo veliki deo novca u dinare.
Za povratak ćemo ostaviti od stranog novca samo funte.
Dinare možemo uložiti na štednu knjižicu kod neke banke.
Najbolje ih je uložiti kod Poštanske štedionice.
Tako i u malim mestima, gde god ima pošte, možemo novac podići.
U banci se obaveštavamo o kursu funte, dolara, nemačke marke.
Dobijamo zvanični izveštaj i pregledamo ga.
Promenili smo u dinare tri stotine i dvadeset funti.
Dve trećine smo uložili kod Poštanske štedionice.
Ostatak nam je potreban za trošak.

štedna knjižica

U početku se više troši, a docnije znatno manje.
Novac nećemo suviše štedeti, ali ga nećemo ni rasipati.
Dolare nećemo u prvo vreme menjati.
I njih ćemo ostaviti za i povratak.

2. deo
U menjačnici

strani novac

Milan Dobar dan!
Službenik Dobar dan! — Izvolite!
Milan Ja želim da promenim strani novac u dinare. Gde to mogu uraditi?
Službenik Eno na desnoj strani šalter broj pet.
Milan Ja želim da promenim novac.
Službenica Koji novac imate?
Milan Imam funte i dolare.
Službenica Možete promeniti u dinare ma koju stranu valutu.
Milan Mogu li dobiti obaveštenje o odnosu dinara prema funti?
Službenica Evo vam službeni izveštaj. Možete ga razgledati.
Ljubica Nemoj menjati dolare. Promeni samo funte, a dolare ostavi za povratak.
Milan Imaš pravo. Je li ovo današnje stanje na berzama?
Službenica Da, to je jučerašnji izveštaj.
Milan Molim vas promenite mi dvesta funti.
Ljubica To je mnogo. Nije prijatno nositi toliki novac.
Službenica Možete dinare odmah uložiti na knjižicu.

Menjačnica ima u svim većim mestima.

Milan Kod koje banke je najpraktičnije uložiti dinare?

Službenica To vam je najbolje u Poštanskoj štedionici.

Ona isplaćuje u svim mestima gde postoji pošta. A u svim turističkim mestima ima pošta.

Koliko imamo novaca?

Ljubica Da vidimo koliko imamo novaca.

Milan Ja sad imam sto pedeset dolara.

Danica Ja imam trideset i pet funti.

Ljubica Ja imam samo osamnaest funti.

Vojislav Ja stojim najgore: imam samo sedam funti i nešto sitnine.

Milan To je ipak dosta ako budemo pažljivo trošili.

Ljubica Kad sve saberemo, biće nam dovoljno.

Milan Putovanje uvek i svuda staje dosta.

Ljubica Nećemo rasipati, ali nećemo ni previše štedeti. Deca vole izlete, bioskop, pozorište.

Danica Katkad treba kupiti knjigu, neku stvar za uspomenu.

Vojislav Treba da se javimo drugovima, poznanicima.

Milan Dabome, treba kupiti i poklone.

Ljubica Poklone ćemo kupiti naposletku od novca koji nam ostane.

Danica Ja i Vojislav ćemo danas otići u Etnografski muzej. Razgledaćemo narodnu nošnju. Čitala sam da je ona vrlo bogata i vrlo raznovrsna.

narodna nošnja u Etnografskom muzeju

Narodna nošnja — Dalmatinka

8

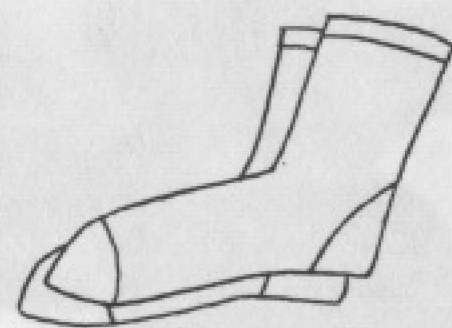
Osmi (8.) čas

Rođendan

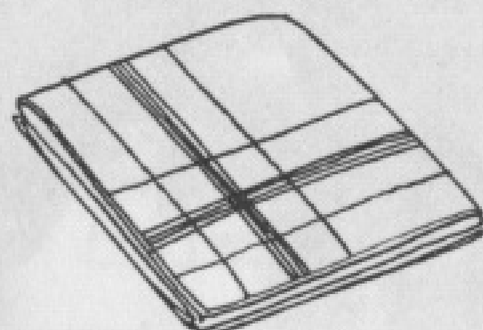

1. deo

Miloš slavi svoj rođendan.
On je u selu kod svojih roditelja.
Danica i Vojislav će ga posetiti i čestitati mu.
Miloš je službenik i studira u isto vreme.
Kupiće mu što mu je najpotrebnije.
Da je Miloš dete, kupili bi mu igračke.
Da je učenik, kupili bi mu knjige.
Milan i Ljubica ih savetuju šta da mu kupe.
Danica i Vojislav su u gradu.
Danica zna koja radnja ima lepe stvari za poklon.
Oni će mu kupiti košulju,
čarape, maramice.
Možda će mu kupiti i kravatu.
Otišli su u selo gde žive Miloševi roditelji.
Miloš ih je susreo i pozdravio se s njima.
Ušli su u kuću i pozdravili se s njegovim roditeljima.
U kući je bilo više gostiju.
To su rođaci Miloševi i njegovi drugovi.

čarape

maramica

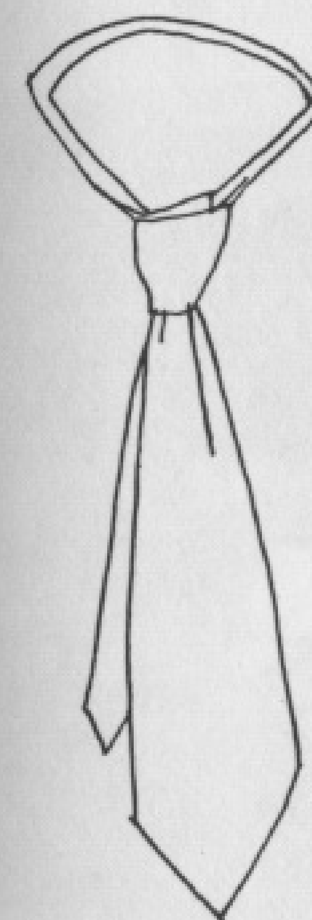
On ima brata i dve sestre.
Roditelji su još mladi:
otac ima četrdeset i dve,
majka trideset i devet godina.

2. deo
Dogovor o poklonima

Milan Evo vam novaca da kupite šta vam treba.
Ljubica Otići ću ja s Danicom.
Danica Molim te, mama, da idemo ja i Vojislav.
Mi znamo šta Milošu treba.
Milan Svakako da znate, ali mama ima pravo.
Ljubica Dobro, ja neću ići.
Ali treba da mu kupite nešto praktično.
Danica Svakako, kupićemo mu rublje i druge sitnice.

Šta kupiti za poklon?

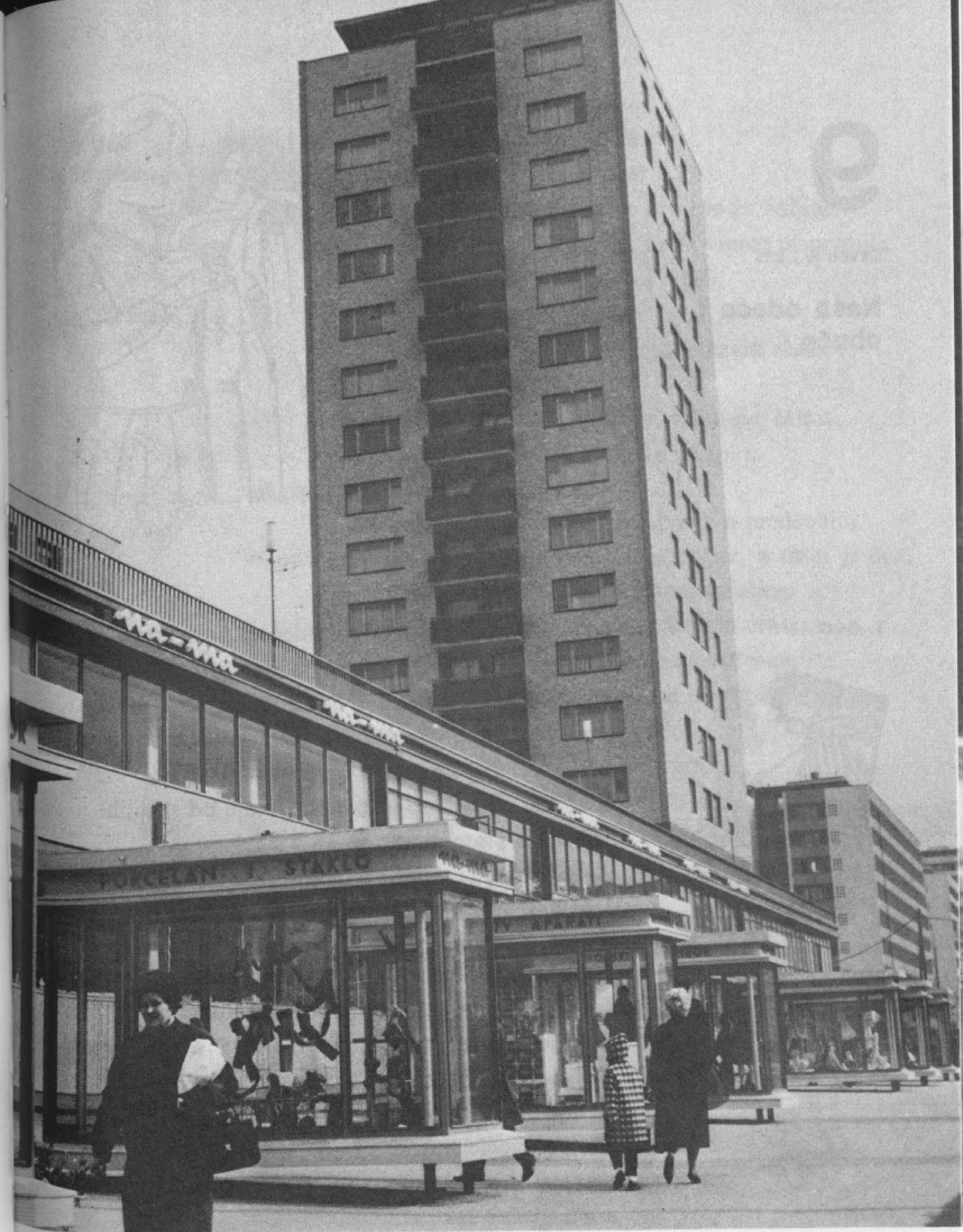
Danica Ići ćemo u onu veliku prodavnicu rublja na uglu.
Vojislav U njoj ima svega što mladiću treba.
Koliko ti je novaca dao tata?
Danica Biće dovoljno. Ja sam već o tome mislila.
Vojislav Hoćeš li kupiti rublje za leto ili za zimu?
Danica Kupiću košulju i gaće za leto.
Vojislav Da li ćeš mu kupiti kupaće gaćice?
Danica Ne, to nije za ovu priliku.
Vojislav Svratimo u ovu radnju.
Danica Ne, ne; idimo još napred, tamo do ugla.
Vojislav Odista, ova je radnja vrlo bogata.
Danica Cene nisu veoma visoke.
Vojislav U ovoj su radnji naši, domaći proizvodi.

kravata

Rođendan

Vojislav Zdravo, Milošu!
Srećno! Čestitam ti rođendan!
Danica I ja ti čestitam rođendan.
Miloš Hvala! — Izvolite!
Ovo su moji roditelji.
A ovo su moji prijatelji iz grada.
Otac Dobro nam došli!
Majka Milo mi je! Izvolite u sobu!
Miloš Ovde je moje društvo.
Kod njih ćemo se zabavljati.
Vojislav Je li neko doneo violinu?
Večeras ćemo igrati i pevati.

Prodavnice u Novom Beogradu

9

Deveti (9.) čas

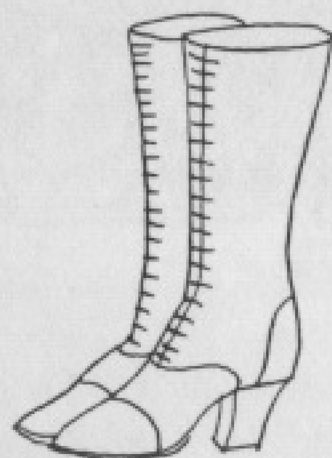
Naša odeća i obuća

1. deo

časopis o modi

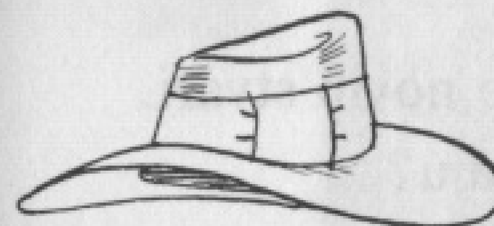

čizme

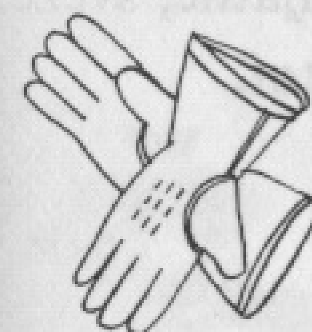
Mi smo dobro snabdeveni odećom i obućom.
Ženska garderoba je raznovrsnija nego muška.
Moda ženskih haljina se češće menja nego muška.
Žene i devojke više paze na svoju garderobu.
Muškarci uopšte nisu u tome tako osetljivi.
Doduše, mladići se u tome razlikuju od starijih.
Oni rado prate modu.
Žene primaju časopise o modi i obaveštavaju se o svemu.
I krojači su u tome vešti: oni takođe prate svetsku modu.
Danica nosi haljine šivene po žurnalima.
Ljubica, prirodno, u tome je skromnija.
Milanovo odelo je od mrkog štofa.
Vojislav ima pantalone sive a sako plave boje.
Letnje odelo im je od platna.
Zimske cipele su jake i tople, letnje su lake.
Danica i Ljubica nose zimi cipele, katkad i čizme, a leti obično lake sandale.

2. deo
Spremanje garderobe

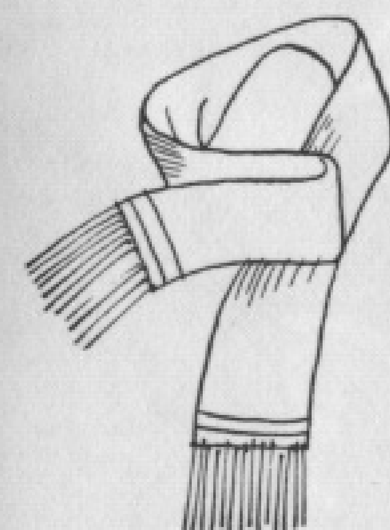
Ljubica Uskoro će proleće.
Danica Da, već je kraj marta.
Modni žurnali donose nove krojeve za haljine.
Ljubica Prirodno je, treba se na vreme pripremiti.
Treba se pobrinuti o zimskoj odeći.
Nju ćemo ostaviti u ormare.
Danica Svakako, najpre ćemo ostaviti zimske kapute.
Potom isto tako odela, šešire, rukavice, šalove.
Ja ću očistiti tatin i Vojislavljev kaput.
Gde je četka za odelo?
Ljubica Ona je svakako na polici u predsoblju.
Danica Vojislavljev kaput je prljav, a tatin je čist.
Ljubica Haljine i odela stavi na vešalice.
Za zimske kapute nađi mesto u uglu ormara.
Danica I zimsko rublje ćemo staviti u police.
Ljubica Dabome, ali odvoji muško od ženskog rublja.
Danica Svakako, uvek tako radimo.
Ljubica Cipele treba očistiti i staviti u kutije.
Danica To ću ja uraditi, ne brini.
Ljubica Posle toga treba se postarati o prolećnoj odeći.
Danica Moramo videti šta se za proleće preporučuje.
Ljubica Ti ćeš ići krojačici danas ili sutra.
Pitaj je kad će ti šiti.

šešir

rukavice

šal

krojačica

U prodavnici tekstila

Ljubica Dobar dan!

Prodavac Dobar dan želim! — Šta je po volji?

Ljubica Pokažite nam prolećne štofove.

Prodavac Evo, to je moderno.
Ovo proleće nam donosi mnogo novih stvari.

Danica Koje se boje preporučuju?
Čitala sam u žurnalu da će ovog proleća biti najviše plavog i belog.

Prodavac Tačno; te su boje vedre, prijatne, sveže.

Ljubica Dajte nam onaj plavi tanki štof.
Pogledaj! Sviđa li ti se?

Danica Veoma je lep.
Ja bih uzela i onu belu tkaninu.

Ljubica Pogledaj, pa uzmi.
Ti treba da se oblačiš po modi.
Samo neka bude i krojačica dobra.

Izlog

10

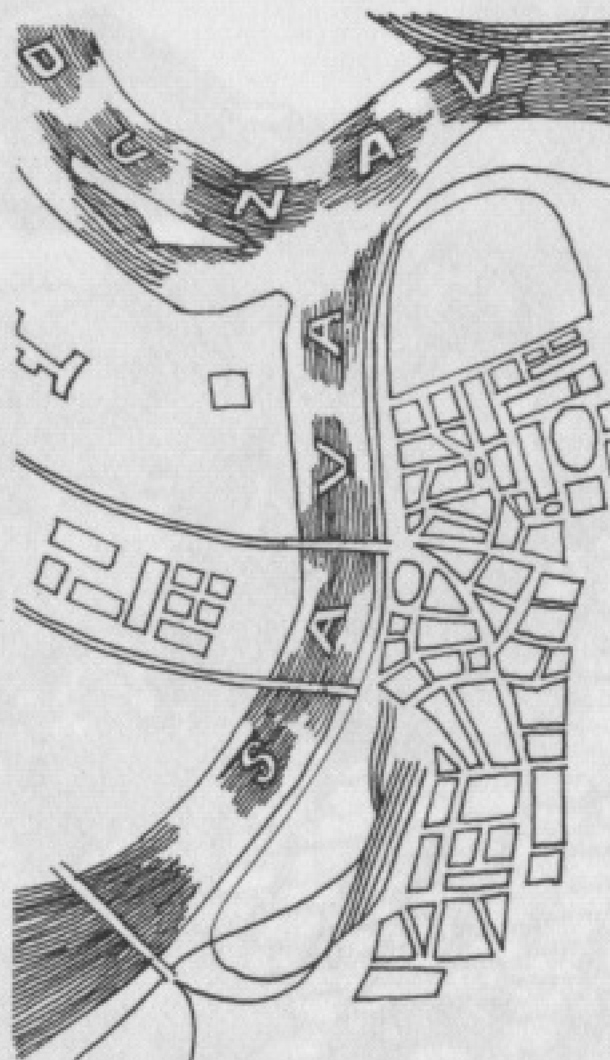
Deseti (10.) čas

Beograd

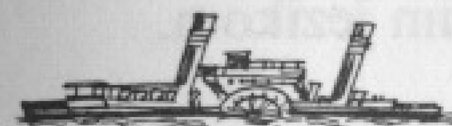
1. deo

Jugoslavija je poznata po lepim gradovima.
Beograd je glavni grad Jugoslavije.
Njegova istorija je vrlo duga.
Prošlost mu je ispunjena borbama za slobodu.
Više je puta bio rušen i ponovo izgrađivan.
U novije vreme se naglo razvija i izgrađuje.
Saobraćaj je u njemu vrlo živ.
Uveče i u praznične dane na ulicama je mnogo sveta.
Radnje su snabdevene domaćim i stranim proizvodima.
U gradu ima mnogo škola i fakulteta.
Mnoga šetališta i parkovi puni su mladića i devojaka.
Vaspitanju i uzgoju dece poklanja se velika pažnja.
Građani i stranci posećuju mnoge muzeje, pozorišta, bioskope.
Kalemegdan, glavno šetalište, je na ušću Save u Dunav.

ušće Save u Dunav

Ove dve reke su od velikog značaja za grad.
Beograd je vezan mostovima za Novi Beograd i Zemun.
Preko Save i Dunava ima više mostova.
Ovim rekama plove mnoge lađe i čamci.
Na obalama su prostrane i prijatne plaže.
Razgledajući spomenike, doznaje se burna prošlost Beograda.
U njemu ima dosta i novog i starog.

lađa

2. deo
Dva stranca u Beogradu

Ivan Dobar dan! — Mi smo juče doputovali u Beograd. Mi smo stranci. Ne poznajemo grad.

Danica Šta ste želeli? Ja ću vam pokazati.

Igor Vi ste vrlo ljubazni. Želimo da posetimo jedan muzej.

Ivan Isto tako želimo da vidimo spomenike u gradu. Nas zanima sve što je značajno.
Danica Ja sam jutros slobodna, pa vam mogu pokazati.
Ivan Mi ne govorimo dobro srpskohrvatski. Molim vas da nam oprostite.
Danica O, vi lepo govorite našim jezikom. Vaš je izgovor pravilan, jasan.
Igor Mi osećamo svoje nedostatke. Ali svaki dan učimo vaš jezik.
Danica Imate li knjigu »Vođ kroz Beograd«? Ako je nemate, treba da je kupite. S njom ćete se lako snalaziti.

spomenik

Na ulici

Ivan Ova ulica je vrlo lepa.
Igor Odista, široka je, svetla, s lepim zgradama i drvoredima. Prodavnice su u njoj vrlo bogate, puni izlozi.
Ivan Prolaznici se ne zadržavaju na trotoarima.
Igor Eno poslastičarnice! Hoćemo li svratiti da nešto pojedemo?
Ivan Ne sad, svratićemo docnije. Molim vas, koja je ono zgrada?
Prolaznik To je Srpska akademija nauka i umetnosti.
Ivan Hvala vam! Kuda treba da idemo za Kalemegdan?
Prolaznik Idite pravo, tamo je Kalemegdan.
Igor Za koliko ćemo vremena stići na Kalemegdan?
Prolaznik Potrebno vam je svega pet-šest minuta. Kalemegdan je vrlo blizu.

Na Kalemegdanu

Ivan Dobro veče, gospođice!
Danica O, dobro veče! Jeste li razgledali grad?
Igor Jesmo; sad idemo na Kalemegdan.
Danica Vi ste već pred Kalemegdanom!
Ivan Odista! To je blizu, a mi smo mislili da je daleko.
Igor Mi ćemo razgledati Kalemegdan. To je lep park, prijatno šetalište.
Danica Onamo je stara tvrđava, ostatak iz daleke prošlosti. Idite pravo, pa ćete stići do tvrđave. Odatle je divan pogled na sve strane.

11

Jedanaesti (11.) čas

U pozorištu

1. deo

U našem gradu ima više pozorišta.
Danica i Miloš vole komediju i balet.
Oni vole i muziku.
Danica svira na violini.
Večeras će gledati jednu komediju.
To je delo »Put oko sveta« od Nušića.
To je laka i prijatna komedija.
Miloš će uzeti ulaznice za predstavu.
Danica mu je rekla da uzme ulaznice u parteru.
Miloš je uzeo ulaznice u dvanaestom redu.
Sedišta su udobna i dobro se čuje i vidi.
Oni su zadovoljni izvođenjem glumaca.
Svi su igrali s velikom veštinom.
Posle predstave se razgovaralo
o smešnim scenama.
Danica često ponavlja neke reči iz komada.
Miloš se smeje dok ona u govoru upotrebljava
reči glumaca.

Miloš uzima ulaznice za predstavu.

2. deo
Kuda ćemo večeras?

Miloš Danice, kuda ćemo večeras?
Danica Pogledaj šta se daje u pozorištima i bioskopima.
Miloš Evo, u pozorištu se daje »Hamlet«. Voliš li tragediju?
Danica »Hamlet« je divno delo, ali ja nisam večeras raspoložena za tragediju. Bolje je da gledamo komediju.
Miloš Daje se Nušićeva komedija »Put oko sveta«.
Danica To je laka, duhovita, smešna stvar. Ja volim vedrinu i veselost.
Miloš I ja volim smeh i šalu. Posle rada ja u tome nalazim prijatan odmor.
Danica Dakle, slažemo se: idemo da gledamo komediju.

smeh

Spremaju se za pozorište

Danica Ja moram otići frizeru; večeras idemo u pozorište.
Ljubica S kim ideš u pozorište?
Danica S Milošem i jednom drugaricom.
Ljubica Koju ćeš haljinu obući?
Danica Onu što sam je nedavno šila.
Ljubica Možeš obući suknju i belu bluzu. To ti lepo stoji.
Danica Imaš pravo; daje se komedija.
Ljubica Dogovori se s drugaricom. Sedećete zajedno, zar ne?
Danica Imaš pravo; dogovorićemo se.

kod frizera

U pozorištu

Danica Svratimo u garderobu da ostavimo mantile.
Miloš Ja ću prihvatiti mantile i predati ih u garderobi.
Danica Koja si sedišta uzeo?
Miloš Sedišta su trinaesto i četrnaesto u dvanaestom redu. Jovan i Milica imaju sedišta do nas.
Danica Baš mi je milo! Nisam ih odavno videla.
Jovan O, dobro veče, Danice!
Milica Dobro veče! Kako si?
Danica Milo mi je što smo zajedno.
Milica I meni je milo što smo se sreli.
Danica Ja više volim u parteru nego u loži. Galerije su mi dosta daleko.
Milica Sve zavisi od daljine, od zvučnosti sale.
Danica Milošu, ti si kupio bombone? Ponudi Milicu i Jovana.
Jovan I ja sam kupio čokolade. — Izvolite!
Miloš Hoćete li nešto popiti pre početka predstave? Još imamo vremena.
Milica Ne, hvala! Popićemo nešto između činova.
Danica Tako je! Tada ćemo izići u foaje. Milošu, kupi program.

Miloš nudi bombone.

Zagreb — Narodno Pozorište

12

Dvanaesti (12.) čas

Danica je bolesna

1. deo

Danicu je sinoć bolela glava.
Jutros je boli glava, a takođe i grlo.
To je njenu majku uplašilo.
Ona je pozvala lekara.
Lekar je došao i pregledao Danicu.
Ona je nazebla i ima povišenu temperaturu.
Lekar joj je dao recept za lekove.
Vojislav je otišao u apoteku i kupio lekove.
Ljubica sprema čaj za bolesnu ćerku.
Danici nije prijatno što mora ležati dva dana.
Ona ne voli lekove, ali ih mora uzimati.
Dobila je sirup koji pije i aspirine.
Jednom tečnošću ispiraće grlo.
Aspirin uzima tri puta na dan: ujutru,
u podne i uveče.
Sirup uzima kako je lekar rekao.
I Miloša od jutros boli zub.
On je otišao zubnom lekaru.

Vojislav kupuje lekove.

Zubni lekar će mu jedan zub izvaditi.
Dva zuba će mu lečiti.
Danica i Miloš će opet biti zdravi.
Poznato je: omladina lakše podnosi neke bolesti.
Ali mladi se obično ne čuvaju od nazeba.
Zdravlje je najveće bogatstvo, kaže narod.
Stoga zdravlje treba čuvati.

2. deo
Lekar je došao

Lekar Šta ima novo?
Danica Ja sam od sinoć bolesna. Nazebla sam.
Lekar Da vam vidim grlo; zinite! Grlo je crveno, malo je zapaljeno.
Danica Da nije angina?
Lekar Ne, nije, ali ćete ostati u sobi dva dana. Ja ću vam dati recept.
Danica Kako ću uzimati lekove?
Lekar Sirup ćete uzimati triput dnevno: ujutru, u podne, uveče. Uzimajte isto tako triput i aspirin.

Kod zubnog lekara

Lekar Šta vam je? Koji vas zub boli?
Miloš Imam jedan pokvaren zub. On me mnogo boli.
Lekar Zinite da vidim. Vaš jedan kutnjak treba vaditi.
Miloš Kad ćete mi vaditi zub?
Lekar Moj kolega će vam ga izvaditi odmah. Radi lečenja dođite k meni sutra u osam časova.
Miloš Hvala! — Sad idem vašem kolegi.

Majka neguje ćerku

Ljubica Kako si spavala?

Danica Dobro sam spavala, ali sam sinoć bila uznemirena.

Ljubica Razume se, još si imala povišenu temperaturu.

Danica Verujem da jutros nemam povišenu temperaturu. Molim te daj mi toplomer.

Ljubica Evo ti toplomer, pa izmeri temperaturu.

Danica Znojila sam se noću, ali se jutros osećam dobro. Gle, temperatura mi je normalna.

Ljubica Dobro je: svega trideset šest stepeni sa osam linija. Evo ti čaj. Sama uzmi limun.

Danica Daj mi još malo šećera.

Ljubica Čaj ne mora biti mnogo sladak. Ali uzmi dosta limuna. Šta želiš za doručak?

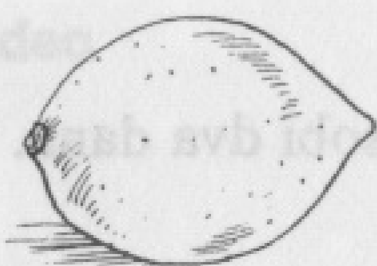
Danica Uzeću čaj s medom i biskvite. Za ručak ću moći da uzmem supu i pečen krompir s maslacem.

Ljubica To ću ja spremiti. Možeš jesti i prepečen hleb.

Danica Sad se osećam vrlo dobro. Ne boli me ni glava ni grlo.

Ljubica Ali se moraš dobro paziti da ne nazebeš. Upamti: zdravlje je najveće bogastvo. Zato ga treba čuvati.

toplomer

limun

Ražnjići

13

Trinaesti (13.) čas

Iznenadan susret

1. deo

Dva stranca su doputovala u Beograd.
Oni su juče posle podne došli avionom.
Prenoćili su u hotelu i odmorili se.
Jutros su rano ustali, spremili se i doručkovali.
Jedan od njih ovde ima poznanika.
S njim se sreo u Parizu pre dve godine i otada su prijatelji.
Oni su se dopisivali i sprijateljili, pa žive kao dobri drugovi.
Stranci znaju u kojoj ulici stanuje Vojislav.
Oni su izjutra već tražili njegovu ulicu.
Posle dužeg traženja, našli su je, pa su zazvonili na vratima.
Otvorila im je vrata jedna gospođa i ponudila ih da uđu.
To je bila Vojislavljeva majka, koja se setila da je jednog od njih dvojice nekad videla u svojoj kući u Parizu.

zazvoniti na vratima

I on se, prirodno je, setio svega onoga što je doživeo s Vojislavom u Parizu.
Ova dva stranca znaju dosta dobro srpskohrvatski. Oni su učili taj jezik jer su se spremali da posete Jugoslaviju.

2. deo
Razgovor telefonom

Leon Alo, molim vas, da li je tu Vojislav?
Ljubica Vi ste jutros bili ovde, zar ne?
Leon Da, mi smo njegovi prijatelji iz Francuske. Molim vas da se Vojislav javi ako je tu.
Ljubica Evo ga, sad će doći.
Vojislav Alo, ko je tamo?
Leon Ovde je Leon. Sećaš se valjda?
Vojislav Kako da ne! Zdravo, Leone! Kad si došao?
Leon Ja i jedan moj drug došli smo juče. Kad se možemo videti?
Vojislav Kad hoćete i gde želite. Možda bismo se mogli sastati kod mene ili u poslastičarnici.
Leon Možda bi bilo najbolje u onoj kafani na uglu ulice.

Susret

Vojislav Zdravo, Leone! Kako si?
Leon Zdravo, Vojislave! Otkad se nismo videli! Ima od tada već pune dve godine.
Vojislav Ovo je valjda tvoj drug?
Leon Da, on se zove Moris. I on govori srpskohrvatski.
Moris Kad se govori lagano, ja bolje razumem. Ja

učim vaš jezik, pa imam dosta teškoća. Ali dosta čitam poznate pisce, a imam i dobru gramatiku.

Vojislav Vi odista odlično govorite srpskohrvatski. Tako ćete lakše upoznati našu kulturu, našu prošlost i našu sadašnjost.

Kod Vojislavljeve majke

Vojislav Mama, ovo su moji drugovi iz Pariza. Ti se možda sećaš Leona?

Ljubica Kako da ne, samo je onda bio dečko, a sad je mladić.

Leon Hvala vam, gospođo! Ovo je moj drug iz Pariza, a došao je sa mnom.

Ljubica Milo mi je; izvolite sesti.

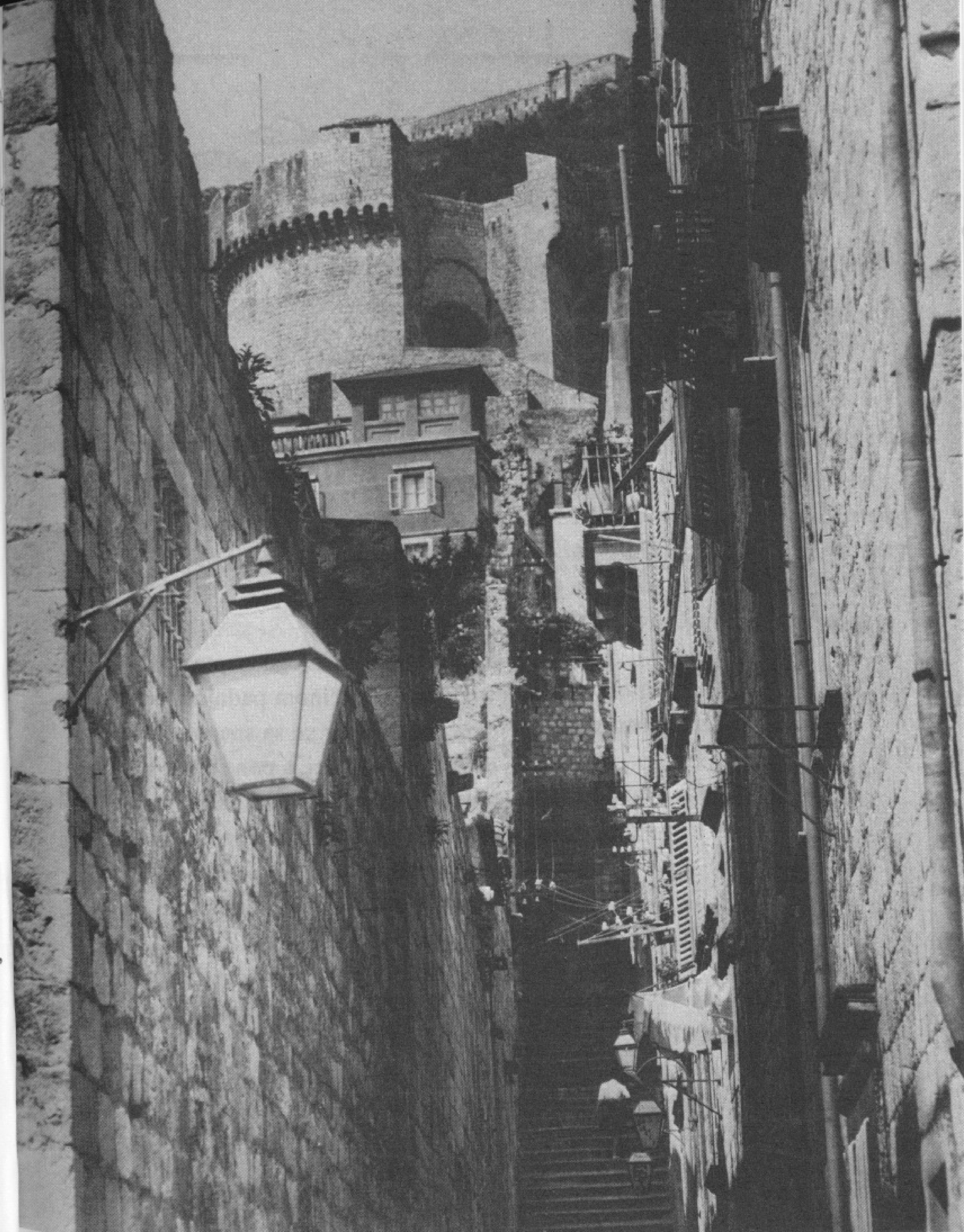
Vojislav Čime vas možemo poslužiti? Prvo ćete uzeti slatko i vodu. Znate, kod nas je običaj da se gosti prvo služe slatkim.

U omladinskom klubu

Vojislav Ovo su moji drugovi iz Pariza. Dopustite da vas s njima upoznam.

Drugarica Milo mi je! Lako je poznati da ste stranci, ali nama su dragi mladi celoga sveta.

Vojislav Svakako da je lako poznati da su stranci, jer je njihov naglasak u našem jeziku nepravilan. Ali oni uče, i u tome imaju uspeha.

Dubrovnik

14

Četrnaesti (14.) čas

Odlazimo na more

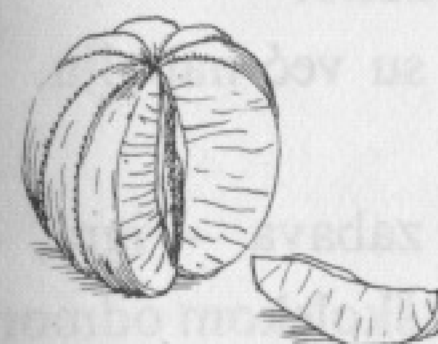

1. deo

Već je došlo leto.
Jun, jul i avgust topliji su nego septembar ili maj.
U oktobru i novembru većinom padaju kiše.
Decembar, januar i februar su sa snegom.
April i maj su prolećni meseci, a ponekad je lep i mart.
Leti je prijatno i na moru i u planinama.
Plaže su na našem primorju svuda lepe.
Posetilaca ima iz mnogih stranih zemalja.
Tako je i po našim planinama i banjama.
Mi se već spremamo za letovanje na moru.
Ako nešto zaboravimo, možemo kupiti u primorju.
Kupili smo kostime za kupanje, kupaće gaćice, suncobran za plažu.
Mama i Danica su dobro snabdevene.
Isto tako smo tata i ja kupili što nam je potrebno.
Mogli bismo putovati autobusom, vozom ili avionom.
Najprijatnije je ipak putovati automobilom.
Naš je automobil nov i veliki.

2. deo
Što si uzbuđen?

Danica Vojislave, što si uzbuđen?
Vojislav Nemoj se čuditi. Meni je ovo prvi put što idem na naše more.
Danica Jesi li nešto čitao o lepotama i znamenitostima primorja?
Vojislav Jesam, a i čuo sam da je naše more lepo.
Danica Njegove plaže su prostrane, pesak čist i mek pod nogama.
Vojislav Kažu da je na moru prijatno i zimi, u januaru, februaru i u martu.
Danica Ali u letnje mesece ima više posetilaca.
Vojislav Sećaš li se kako nam je bilo u Sloveniji?
Danica Dabome, to je bio decembar, puno snega, skijanje... Sad ćeš na moru imati ukusno voće: pomorandže, limun, smokvu. Ja ne znam šta više volim: more ili planine.
Vojislav Radujem se što ću se voziti čamcem.
Danica Veslanje je prijatno i zdravo. Ja volim da plivam.
Vojislav I ja volim da plivam, ali i da veslam i da se sunčam.

pomorandža

veslanje

plivanje

Vozimo se . . .

Ljubica Molim te, Milane, nemoj brzo voziti. Danice, uzmi ćebe, jutro je sveže, upravo prohladno. Vojislave, ti si lako obučen. Ogrni mantil.
Vojislav Oh, meni je toplo. Ja se radujem.
Milan Ne brini, Ljubice, ja vozim pažljivo. Ja nikad ne žurim niti druge pretičem.
Danica Sunce je izgrejalo iza brda. Nebo je vedro, a nema ni magle.

saobraćajac

Ljubica Dobro je što nema ni vetra.
Milan Dan je izvanredan za putovanje. Vreme je umereno: ni toplo, ni hladno.
Vojislav Pogledaj, Danice, deca su već napolju. Čuvaju ovce, a rosa im ne smeta.
Danica Njihova je svakodnevna zabava — igra, samo igra. I učenici se raduju letu i školskom odmoru.
Ljubica Gle, tamo se nešto desilo. Milane, vozi lagano.
Milan Da, automobili su se zaustavili. Tu je velika raskrsnica. Čekaćemo dok saobraćajac dopusti prolaz.

Mala nezgoda

Milan Eh, to baš nije moralo biti!
Ljubica Šta je bilo?
Milan Ništa osobito: pukla je guma.
Vojislav Imamo rezervnu gumu.
Milan Stoga nam je lako zameniti gumu. Vojislave, ti ćeš mi pomoći.
Danica Svi ćemo izići iz kola.
Milan Vojislave, daj mi alat. Podići ćemo zadnji deo kola.
Ljubica Mi ćemo se odmoriti u hladu. Ćebe ćemo prostreti po travi.
Vojislav Gume prednjih točkova su napumpane. Sad su i zadnje gume dobre.
Milan Sve je gotovo i možemo poći. Uđite u kola.

Na izvoru

Ljubica Kad dođemo do izvora, treba da se zaustavimo. Prijatno je pored izvora.
Milan Evo izvora!
Vojislav Ovde možemo i užinati.
Ljubica Pazite, voda je vrlo hladna. Pijte lagano da ne nazebete.
Danica Što je pitka voda! Daj mi još jednu čašu vode.

Kola su u servisu

Kola su u servisu.

Mehaničar Kola su dobre marke, ali su dosta stara.
Milan Mi se njima služimo samo jednu godinu. Ali smo se dosta vozili i kupili smo ih već upotrebljavana.
Mehaničar To se vidi i po pređenoj kilometraži. Čini mi se da se i motor mora menjati. I gume su ostarele.

15

Petnaesti (15.) čas

Na plaži

1. deo

Svi smo se radovali kad smo stigli na plažu.
Plaže na Jadranskom moru su osobito lepe.
Njihov pesak je svetao, sitan, mek.
Prijatno je ujutru ili uveče šetati obalom.
Ali je najprijatnije kupati se u moru.
I sunčanje je prijatno i zdravo, samo ne treba dugo ostati na suncu.
Na plaži su veliki suncobrani koji nas štite od jakog sunca.
Jutra su sveža, ali je oko podne vrlo toplo.
Tada svi zaželimo da se kupamo.
Voda je topla i bistra, izjutra s talasima, potom mirna.
Mladići i devojke, drugovi i drugarice voze se čamcima.
Kad je toplo, veliki broj kupača je u vodi.
Tada more kao da oživi od razgovora, pljuskanja, talasa.
I mala deca su u vodi; najmlađi uče da plivaju.

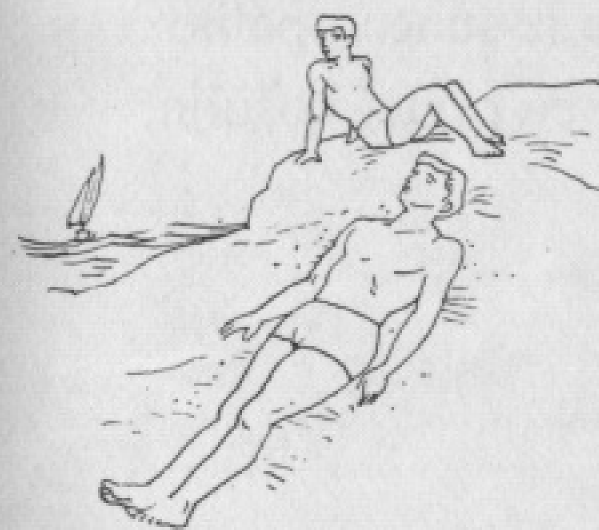

talasi

Majke neprestano paze svoju decu ako ne znaju plivati.
Kad se iziđe iz vode, ubrusom se obrišemo i sunčamo se.
Ko ima nežnu kožu, on stavlja krem na lice i telo.
Sunce je izvor života i zdravlja.

2. deo
Uđimo u more

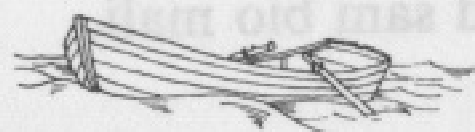
Vojislav Umeš li plivati?
Jovan Naučio sam plivanje kad sam bio mali.
Vojislav Hajdemo u more!
Jovan Mislim da voda još nije dovoljno topla. Rano je — tek je osam časova.
Vojislav Bolje je malo sedeti, pa ući u vodu oko deset časova.
Miloš Ja ću malo plivati. Meni nije hladno.
Vojislav Kakva je voda? Je li topla?
Miloš Pokušajte; videćete da je prijatno.
Jovan Hajdemo i mi! Ovde je more plitko, može se gaziti.
Miloš Voda je bistra i čista.
Vojislav Ja ću sad izići iz vode. Rado ću se sunčati na pesku.
Jovan Pesak je već dosta zagrejan.
Vojislav Što je prijatno! Pogledajte onu devojčicu! Ona ne zna da pliva, a gazi duboko.
Miloš Ne brini, pored nje je mladić.

sunčanje na pesku

U čamcima

Miloš Uđi u čamac, ne boj se!
Vojislav Ja ću ući u onaj drugi čamac.
Miloš Danice, hoćeš li ti sa mnom?
Danica Hoću, ti si dobar i pažljiv veslač.
Miloš Onda ćemo ploviti daleko.
Danica Ali samo nemoj veoma daleko.
Hajdemo za Vojislavom.
Miloš On je sam u čamcu.
Danica On se dosta udaljio od obale.
Gle, čamac mu se prevrnuo!
Miloš Ali eno ga: pliva pored čamca.
On voli da skače u vodu sa čamca.

čamac

Na pesku

Danica Sad ćemo se sunčati na pesku.
Pesak je vruć.
Miloš Odista, kao da peče. Na suncu ne treba dugo ostati.
Danica Ja ću uzeti svoj šešir. Preko ramena ću prebaciti ubrus. Jesam li pocrnela?
Miloš Leđa su ti crvena; već te je sunce opalilo.
Danica Vojislave, namaži mi leđa kremom.
Ja ću namazati ruke i lice.
Vojislav I ja osećam da me je sunce opalilo.
Dugo sam bio na suncu, pa ću obući košulju.

Zivogošće blizu Splita — plaža

16

Šestnaesti (16.) čas

Naša porodica

1. deo

Naša porodica je velika.
Moj otac ima dva brata i jednu sestru.
Njegova braća su starija.
On je od njih mlađi, a sestra je najmlađa.
Otac ima šezdeset i četiri godine.
Njegova sestra ima pedeset i šest godina,
dakle mlađa je od njega osam godina.
Očeva braća su moji stričevi.
Njegova sestra je moja tetka.
Majka ima jednog brata i dve sestre.
Njen brat je moj ujak, a njene sestre su moje tetke.
Moja sestra od tetke je verena.
Njen je verenik pametan, obrazovan i lep mladić.
Oboje znaju strane jezike.
Oni su prevodioci u svojim ustanovama.
Njihovi šefovi ih cene, jer su vredni na poslu.
Sestra i njen verenik će se uskoro venčati.
Sestra nas je upoznala kad smo se sreli na ulici.

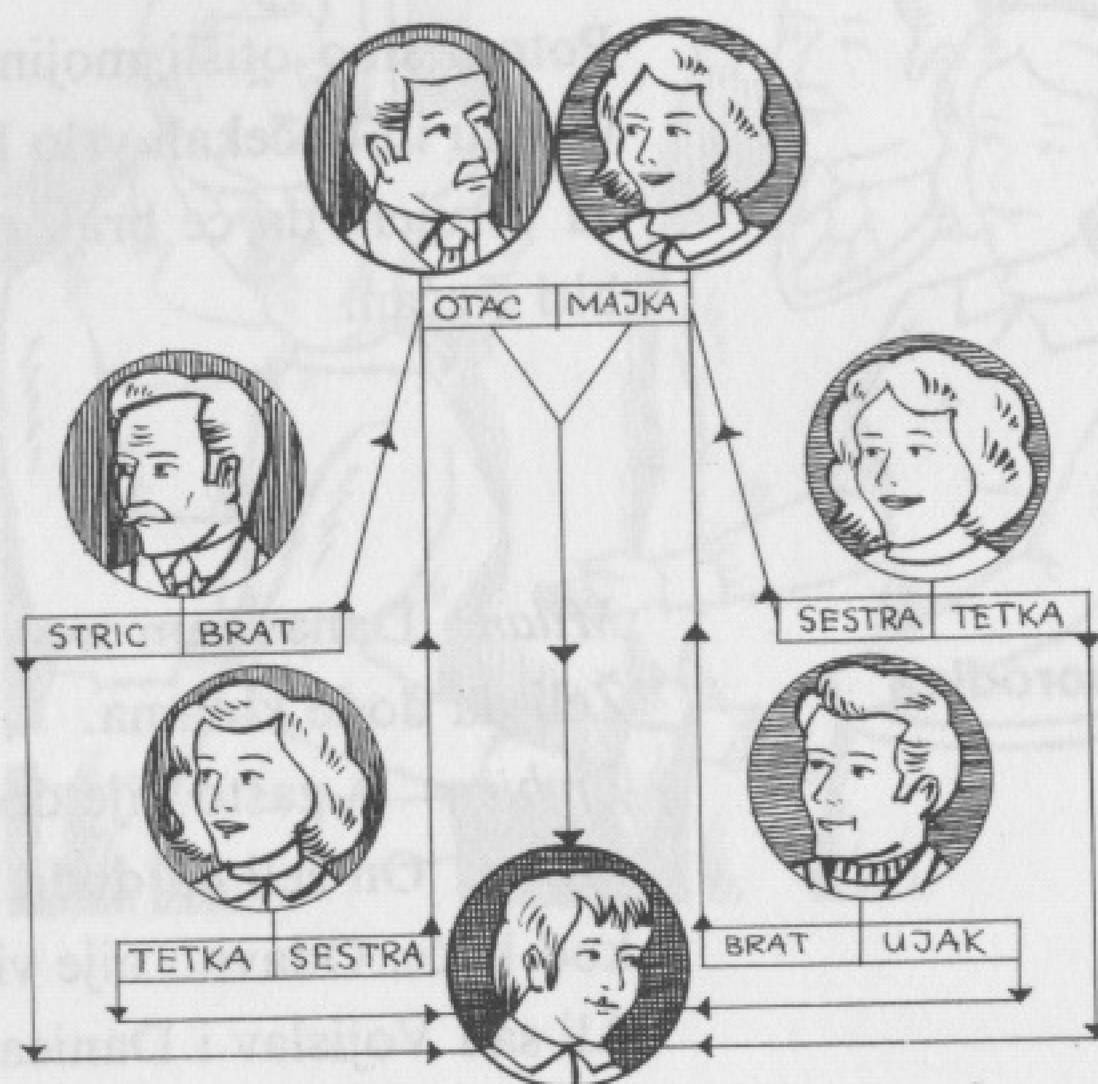
Potom smo otišli mojim roditeljima.
Oni su ih dočekali vrlo ljubazno.
Ja verujem da će brak moje sestre i njenog verenika biti srećan.

2. deo Naša porodica

Milan Danas sam sreo svog brata.
Želi da dođe k nama.
Ljubica A zašto nije došao?
Milan On želi da dođe k nama kad smo svi kod kuće. Odavno nije video našu decu.
Ali sad Vojislav i Danica nisu u Beogradu.
Ljubica Znaš li kad će doći tvoj brat?
Treba da nešto spremim da ga počastimo.
I da ne nađe kuću u neredu.
Milan Javiću mu telefonom kad se deca vrate u Beograd.
Ljubica Kod mene je jutros bila moja sestra.
Milan Žao mi je što je nisam video.
Kako su? Šta rade? Jesu li im deca zdravo?
Ljubica Svi su dobro. Ona će doći drugom prilikom, kad bude imala više vremena.
Milan Kako joj uče deca?
Ljubica Dobro; polažu ispite redovno.
Milan To je za roditelje prava sreća.

Deca su se vratila

Ljubica Kako vam je bilo kod ujaka?
Danica Vrlo lepo.
Vojislav Bili smo vrlo zadovoljni.

Ujna nas je negovala kao ti.

Ljubica A kako je ujak?

On je bio operisan, pa je možda i sad bolestan?

Danica Već se lepo oporavio.

Sad je sasvim dobro.

Već pomalo šeta, dobro spava, nema povišenu temperaturu.

Vojislav Njihov sin je nazebao, pa je imao kijavicu, ali je sad dobro.

Ljubica Kakvo je bilo vreme?

Danica U početku je bilo kiše, a posle i malo snega.

Dva dana je duvao vetar, i tada je bilo neprijatno.

Vojislav Ja sam želeo da padne veći sneg, ali ga nije bilo dovoljno.

Ljubica Šteta! — Snega će biti i više nego što treba.

Vojislav Svakako, ali ja sam želeo da se klizam.

vetar duva

klizanje

Kako je to prijatno: vazduh čist, svež, puno snega.

Ljubica Je li se Milena verila?

Danica Da, ima lepog verenika.

Ljubica Lepota nije glavno.

Danica Da, ali je i to važno.

Ljubica Kad će doći k nama?

Danica Doći će iduće nedelje da nas posete.

Verenici u poseti

Milena Dobar dan! — Da li me poznajete?

Ja sam Milena. Ovo je moj verenik.

Milan Veoma mi je milo što ste došli.

Ljubica Kako da te ne poznajem!

Ti si porasla: prava devojka!

Milan Prava verenica!

Sedite malo, treba da se odmorite.

Ljubica Kako ste putovali?

Kakvo je bilo vreme?

Ljubomir Došli smo automobilom Mileninog tate.

Bilo je magle, a posle i vetra, ali se potom vreme promenilo.

Ljubica A ko je vozio?

Milena Znamo voziti oboje.

Ljubica Kako su tata i mama?

Milena Zdravo su; pozdravili su vas.

Ljubomir Oni očekuju da ih posetite.

Milan Hoćemo, dabome.

Kad se budete venčali, doći ćemo k vama.

17

Sedamnaesti (17.) čas

Na pijaci

1. deo

mesarnica

Naša majka se trudi oko naše ishrane.
Rano ujutru ona ide na pijacu s torbom i korpom.
Često s njom ode i otac da joj pomogne.
Oni kupuju namirnice u samousluzi.
Seljaci donose svežije voće i povrće nego što je u samousluzi.
Majka i otac najpre svrate u mesarnicu.
Oni kupuju goveđe, teleće ili svinjsko meso.
Ima i lepog pilećeg mesa.
Potom svrate u drugu radnju, gde se prodaju mlečni proizvodi.
U toj radnji kupe sir, maslac i mleko.
Voće najradije kupuju od seljaka.
Naposletku svrate u prodavnicu hleba.
Oni kupuju i crni i beli hleb.
Uzgred kupe i cveće, osobito kad je praznik.
Ponekad kupe cveće u saksiji.
Ono je lep ukras naše sobe.

cveće u saksiji

2. deo
Mama i tata odlaze na pijacu

Ljubica Hoćeš li ti, Milane, sa mnom ići na pijacu?
Milan Hoću, dabome, ako sam ti potreban.
Ljubica Možda ću kupiti više namirnica.
Stoga je bolje da podelimo teret.
Milan Vrlo rado, samo je nisam tako vešt u kupovini.
Ljubica Ne brini za to, je se umem pogađati sa seljacima.

na pijaci

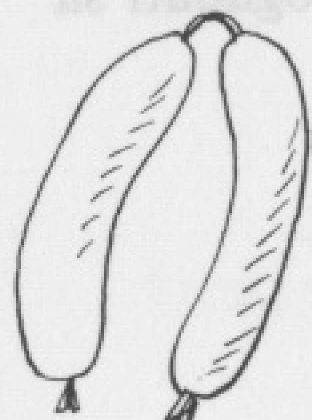
U samousluzi

Ljubica Ja ću odvajati šta nam treba.
Ponela sam i spisak šta treba kupiti.
Mogli bismo nešto zaboraviti.
Milan Ja ću stvari stavljati u korpu ili torbu.
Ljubica Evo ti ove dve kutije sardina.
Uzmi i šećer i kafu; oni su upakovani.
To je sve izmereno.
Milan I cene su na svakom paketu.
Ljubica Nemamo kod kuće soli ni sapuna.
Uzeću pastu za zube.
Milan Treba li ti konzervisani grašak?
Ljubica Ne, radije ću uzeti svež grašak kod seljaka.
Zelena salata je još skupa.
Zato ću uzeti limun i teglu kiselih krastavaca.

hleb

Ljubica Ovaj komad telećeg mesa je lep.
Ali je to meso skupo.
Milan Onda uzmi goveđe ili svinjsko meso.
Ljubica Svinjsko meso je u ovom komadu suviše masno.
Ali ga deca vole s kupusom ili pasuljem, a i pečeno.
Milan Uzmi ono što deca više vole.
Zaboravili smo uzeti pasulja.
Ljubica Odista, a svi ga volimo.
Ali sam uzela grašak.
Milan Deca vole za doručak kobasicu.
Ljubica Dajte mi pola kilograma ovih kobasica.
Dajte mi i četvrt kilograma šunke.

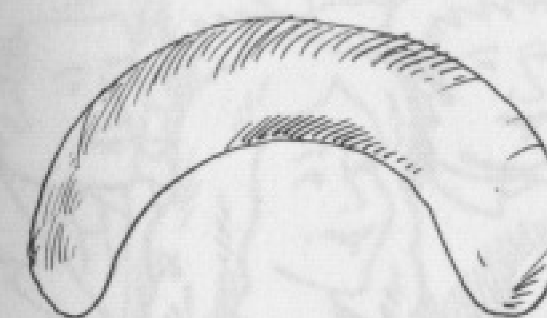

kobasice

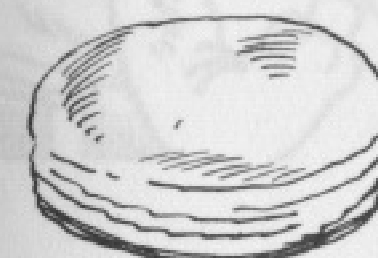
U mlekari

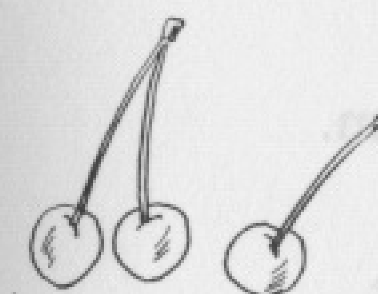
Milan Dajte mi dva litra mleka.
Ljubica Sir je lep, mastan i čist.
Dajte mi jedan kilogram sira.
Milan Ima li maslaca?
Prodavac To je naš maslac!
Svež je i prvoklasan.
Ljubica Dajte mi jedno paklo od četvrt kilograma.
Milan Zar imate pekmez?
Prodavac Da, vrlo je dobar.
To je pekmez od kajsija, a imamo ga i od šljiva.
Ljubica Dajte mi jednu teglu od kilograma.
Milan Još treba da kupimo hleb, salatu i voće.
Ljubica Neka iziđu Danica i Vojislav.
Danica ume odabrati šta nam je potrebno.
Molim te zatraži i jednu teglu meda.

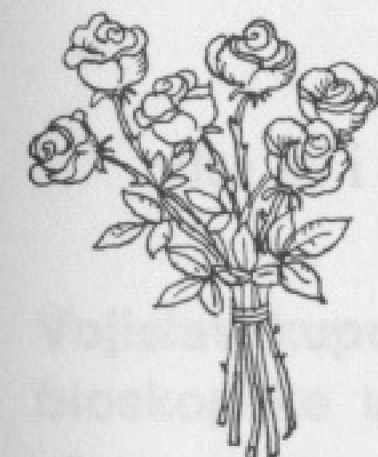
Danica i Vojislav kupuju namirnice

Danica Dajte mi pola kilograma crnog hleba.
Dajte mi od one vekne što je dobro pečena.
Vojislav Kupi jednu veknu belog hleba.
Danica Dobro, dajte mi pola vekne belog hleba i četiri kifle.
Uzećemo i četiri pogačice ako nisu mnogo masne.
Vojislav Eno trešanja!
Danica Trešnje su još skupe, ali ćemo kupiti.
Kupićemo i krušaka.
Danica Mama nam je rekla da ništa ne zaboravimo.
Vojislav Kupi i kifle za doručak.
Danica Zar nisi video? — Kupila sam već.
Vojislav Kupi ruža; vidi kako su lepe!

kifla

pogačica

trešnje

ruže

18

Osamnaesti (18.) čas

U bioskopu

1. deo

Odavno nismo bili u bioskopu.
Želimo da gledamo jedan domaći film.
Ali mi nećemo u bioskop sami.
Pozvaćemo svoje prijatelje Pavloviće.
Javićemo im telefonom da ćemo im uzeti ulaznice.
S njima smo već bili u pozorištu.
Tada su oni platili ulaznice.
Sad ćemo mi platiti ulaznice za njih i za sebe.
Daje se jedan dobar domaći film.
To je film »Skupljači perja«.
Autor je vrlo poznat i cenjen.
To je naš prijatelj Aleksandar Petrović.
Film je vrlo zanimljiv i uzbudljiv.
U njemu se prikazuje domaći svet — narod,
njegov svakidašnji život.
Videćemo velik broj ličnosti i živu radnju.
Kažu da je pažnja napregnuta od početka do kraja.
Tu su i prostrane ravnice, građani, seljaci, trgovci.

svirka i pesma

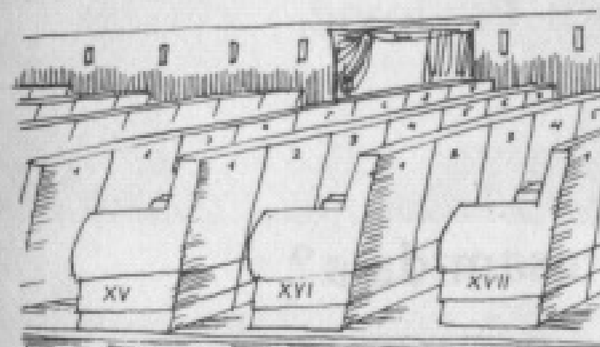
Svirka i pesma, neumorni rad, život u kafani.
Izneseni su i sukobi oko sitnih stvari.
To je živa slika ljudi u različnim okolnostima.
Ima svega i svačega, pa to treba videti.

2. deo Pozvaćemo prijatelje

Milan Alo! Alo!
Pavlović Molim!
Milan Ovde je Milan Janković.
Jeste li vi, gospodine Pavloviću?
Pavlović Baš mi je drago!
Odavno se nismo videli.
Milan Evo, pruža nam se prilika.
Daje se jedan naš dobar film.
Stoga vas pozivam da ga zajedno gledamo.
Pavlović Vi ste vrlo ljubazni.
I nama će biti drago.
Ko će uzeti ulaznice za bioskop?
Milan To će uraditi moj sin.

Vojislav kupuje bioskopske ulaznice

Vojislav Ima li ulaznica za film »Skupljači perja«?
Blagajnica Da, ima još.
Koliko ulaznica želite?
Vojislav Treba mi sedam karata, po mogućstvu
u srednjim redovima.
Blagajnica Evo, pogledajte raspored sedišta.
Izaberite red.
Vojislav Dajte mi u četrnaestom redu.
Blagajnica Oprostite! Četrnaesti red je rasprodat.

bioskopska sala

Vojislav Onda nam dajte petnaesti ili šesnaesti red.
Blagajnica Evo, izvolite sedam karata — parter, petnaesti red.
Vojislav Oprostite, nisam vas pitao kad počinje.
Blagajnica U dvadeset časova.
Tako je objavljeno u štampi, a i na kartama tako stoji.

U bioskopu

Ljubica Ovo je najlepši bioskop u Beogradu.
I film je vrlo zanimljiv.
Danica Moja drugarica ga je gledala.
Kaže da je film i uzbudljiv i prijatan.
Pavlovićka Glavna glumica igra izvanredno.
Ljubica Glavni junak je odličan.
Danica Mama, nemoj govoriti glasno.
Ljubica Znam, nego se ponekad zaboravim.
Pogledajte, sala je prepuna, a film se daje već nekoliko dana.

U garderobi

Milan Evo vam broj za naše kapute.
Garderoberka Sad ću vam naći.
Milan Vojislave, prihvati kaput gospodinu Pavloviću.
Ja ću prihvatiti kaput gospođi Pavlović.
Ljubica Ovo je moj kaput.
A gde je moj šal?
Garderoberka Zar vam ga nisam dala?
Oh, evo ga! Bio je pao na pod.
Ljubica Imamo i dva kišobrana.

Šal je pao na pod.

Proslava u Dubrovniku

19

Devetnaesti (19.) čas

O školovanju

1. deo

Naše je školovanje bilo dosta dugo.
Prvo smo učili osnovnu školu.
U njoj smo učili osnovne stvari iz jezika i računa, iz poznavanja prirode i crtanja.
Dosta se pažnje poklanjalo lepom pisanju, fizičkoj kulturi.
Iz osnovne se škole nose i mnoge lepe navike koje ostaju u celom životu.
Učenje u gimnaziji mnogo je šire i dublje, raznovrsnije.
Strane jezike smo počeli učiti u osnovnoj školi, ali se tek u gimnaziji uči više i temeljnije.
I ponešto iz književnosti počeli smo učiti u osnovnoj školi, ali se u gimnaziji književnost uči mnogo opširnije. Upoznajemo se s umetnostima i stranom književnošću, ali isto tako učimo istoriju svog naroda i stranih naroda.
Još u osnovnoj školi smo učili ponešto iz istorije i zemljopisa, a sve se to produbljuje u gimnaziji.

**2. deo
Sećanje
na osnovnu školu**

Milan Danas je vaš život lakši nego što je bio kad smo mi učili.
Vojislav Nama se čini da ste vi lakše živeli, jer ste imali manje odgovornosti.
Milan Svakako, odgovornosti je bilo manje, ali je bilo drugih teškoća, o kojima vi mladi malo znate.
Vojislav Eto, ja imam lepih uspomena iz osnovne škole.
Tada, doduše, nije bilo mnogo obaveza, ali ih je ipak bilo.
Milan Mi smo nekad imali mnogo više poslova van škole, osobito kod kuće u selu, gde smo čuvali stoku i pomagali u poljskim poslovima.
Moji su roditelji bili siromašni ljudi, pa su deca pomagala u svemu.

Srednja škola

Vojislav Je li gimnazija srednja škola?
Miloš Da, gimnazija je srednja škola — između osnovne škole i univerziteta, ona je u sredini.
Vojislav Gle, ja nikad nisam o tome mislio!
Prema tome, srednja škola je i učiteljska škola, i muzička škola, i zanatska škola, i sve druge škole posle osnovne škole i pre univerziteta.
Miloš Tako je!
Gimnaziju si učio u Beogradu?
Vojislav Da, ovde sam bio kod rođaka dok su mi roditelji bili u inostranstvu. — A gde si ti učio gimnaziju?
Miloš Ja sam učio gimnaziju u Valjevu i u Beogradu.

Šta ko voli?

Miloš Koji predmet najviše voliš?
Vojislav Koji predmet? — Ja najviše volim književnost, osobito romane i lirske pesme naših i stranih pisaca.
Veoma me zanima i istorija, a u njoj osobito pronalasci i kulturne tekovine i prošlost našeg naroda.
Miloš Ja sam zavoleo tehničke nauke i umetnost, osobito slikarstvo.
Vojislav Neki su sportovi prava umetnost, na primer telesne vežbe, pa i košarka, tenis, klizanje na ledu.
Miloš Ja znam da ti voliš plivanje i veslanje.
Vojislav Da, ali i košarku i tenis.
Miloš A fudbal? — Kad ćemo na utakmicu?

košarka

Studiranje

Miloš Razume se, studije su teške.
Vojislav Ali se studira što se voli.
Miloš Načelno, tako je, ali se katkad mora učiti i ono što se ne voli. Znaš li ti koliko se mora učiti na studijama!
Vojislav Svakako, ali je student zreliji, ume pravilnije misliti. Ja mislim da je lepo biti student.
Miloš Šta želiš da studiraš?
Vojislav Eh, šta želim!
Ja se sad zanosim podmornicama, avionima, ali ipak najviše volim književnost.

tenis

klizanje na ledu

Narodna nošnja – Konavle pored Dubrovnika

20

Dvadeseti (20.) čas

Čitamo novine

1. deo

Naša dnevna štampa je vrlo raznovrsna.
U Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Skoplju i Titogradu štampa se veliki broj listova i časopisa, a i u nekim manjim mestima ima dnevnih i nedeljnih listova i časopisa.
To je prirodno kad se uzme u obzir da se štampa na srpskohrvatskom, slovenačkom i makedonskom jeziku, pa i na nekim drugim jezicima.
Mi svako jutro kupujemo »Politiku«.
Prvo tata čita list, ali ga u stvari izjutra samo površno pregleda.
Posle ručka će ga čitati s više pažnje, jer tada ima više vremena.
Kad on ode u grad, list čitaju mama i Danica.
Ja najradije čitam sportsku i dečju stranu.
Mnogi listovi sadrže različne zanimljivosti, ali se najviše pažnje poklanja politici, privredi, društvenim pitanjima i sličnome.

dnevna štampa

I događaji iz unutrašnjosti zemlje su značajni, pa se o njima piše.
U nekim listovima se govori i o kulturi, umetnosti, sportu.
Najbogatiji su brojevi za subotu i nedelju, jer tada čitaoci imaju najviše vremena.

2. deo
Kupujemo dnevnu štampu

Milan Vojislave, kupi »Politiku« i »Večernje novosti«.
Vojislav Ja bih rado kupio najnoviji broj »Sporta«.
Milan Jutros je saobraćaj vrlo živ, pa nemoj žuriti. Na uglovima prelazi pažljivo.
Vojislav Ne brini, tata, ja nisam dete.
Milan Nisi dete, ali si brz i rado pretrčavaš ulicu.
Vojislav Ja pri prelazu uvek pogledam levo pa desno.
Na raskrsnicama su semafori, a ulicu prelazim na određenim mestima koja su obeležena za pešake.

ugao ulice

Tata i mama čitaju novine

Milan Ja ću uzeti prve strane; brzo ću pregledati. Evo tebi drugi deo »Politike«.
Ljubica Ne, ja ću uzeti »Večernje novosti«.
Milan Evo vesti iz inostranstva: dolaze nam gosti.
Ljubica Ko to dolazi?
Milan Trgovinski predstavnici iz Engleske, a naučnici iz Sovjetskog Saveza.
Ljubica Mene više zanimaju romani u »Politici«.

Sad sam našla u »Večernjim novostima« nešto zanimljivo.

Milan Naš dopisnik iz Pariza piše zanimljiv članak o našoj spoljnoj politici. To ću čitati posle podne.

Ljubica Ja ću pregledati samo dnevne vesti.

Ljubica i Danica čitaju novine

Ljubica Šta to čitaš?

Danica Čitam novi roman u »Politici«.

Ljubica Nisam uzela naočare, pa mi pročitaj šta ima na petoj strani.

Danica Mama, naočare su ti na stolu. Sedi ti, ja ću ti ih doneti.

Ljubica E, hvala ti! Sad ću sama čitati.

Danica Ima danas zanimljiv članak o jednoj izložbi naših slikara. Ja bih rado otišla na tu izložbu.

Ljubica Danas će doći Miloš, pa možeš s njim i s Vojislavom.

Danica Vojislav za to nema smisla; to je moderna umetnost.

naočare

Miloš i Vojislav hoće na utakmicu

Miloš Vojislave, šta danas ima o sportu?

Vojislav Danas se igraju dve utakmice: takmiče se dva fudbalska kluba, potom je teniski susret.

Miloš Voleo bih da gledam tenisko takmičenje. Znam, ti bi više voleo da gledaš fudbalsku utakmicu.

Vojislav Kad svršim svoj zadatak, možemo kud hoćeš.

Miloš Ja te dobro poznajem: ti više voliš fudbal.

Vojislav Nemaš pravo u svemu, jer ja volim i tenis.

Miloš Da pročitamo ovaj prikaz prijateljske utakmice dvaju klubova.

Vojislav Ostavimo to za večeras. Sad odlučimo hoćemo li na utakmicu ili u bioskop.

Miloš Znaš šta, hajdemo posle podne u bioskop. Evo, u najbližem bioskopu se daje istorijski film.

Vojislav Ja bih više voleo kaubojski film. Ali, kad već hoćeš, i ja pristajem. Hoćeš li ti kupiti bioskopske karte? Javi mi u koliko časova počinje. Eh, zaboravio sam: pa u novinama ću pročitati kad se daje.

Miloš Čekaću te pet minuta pre početka.

Na trkama

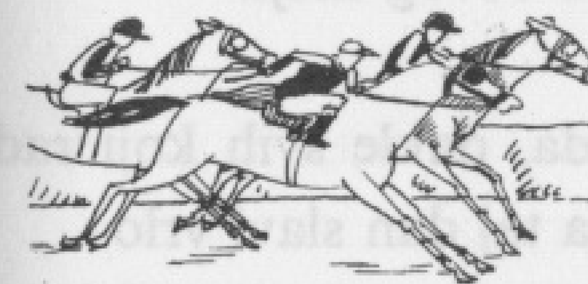
Vojislav Požurimo da ne zakasnimo.

Miloš Hoćeš li se kladiti?

Vojislav Ako budem imao para, kladiću se na »Strelu«.

Miloš To je odličan konj.

Vojislav Hajde da zajedno uložimo, pa ćemo deliti dobit.

na trkama

21

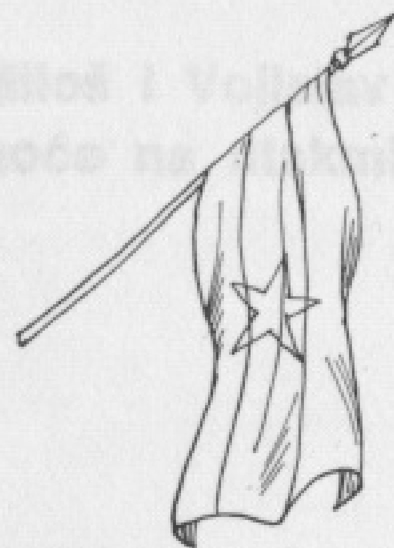
Dvadeset prvi (21.) čas

Jedan praznik

1. deo

Valjda svako voli praznike.
Prvi maj je jedan od naših najpoznatijih praznika.
Svečanost se priređuje u svim gradovima i selima.
I gradovi i sela su okićeni zastavama i slavolucima.
Svečano raspoloženje vlada svuda.
Proslavljaju se i drugi praznici: Nova godina, Božić, Uskrs, ali je proslava Prvog maja najsvečanija.
To je praznik radnog naroda, dakle svih koji rade.
Naša socijalistička otadžbina taj dan slavi vrlo svečano od oslobođenja, a slavio se i pre, ali je tek od oslobođenja to državni praznik.
Svečano raspoloženje se oseća i u našoj ulici, i u našim domovima.
Organizuju se povorke; radnici, građani, deca izlaze na trgove.
Susedna škola je organizovala posetu spomenicima znamenitih boraca.

zastava

Posećuju se grobovi poginulih u ratu, streljanih u okolini grada, a takođe i grobovi istaknutih ljudi ranijih vremena.

Deca sa zastavama.

2. deo
Prvi maj

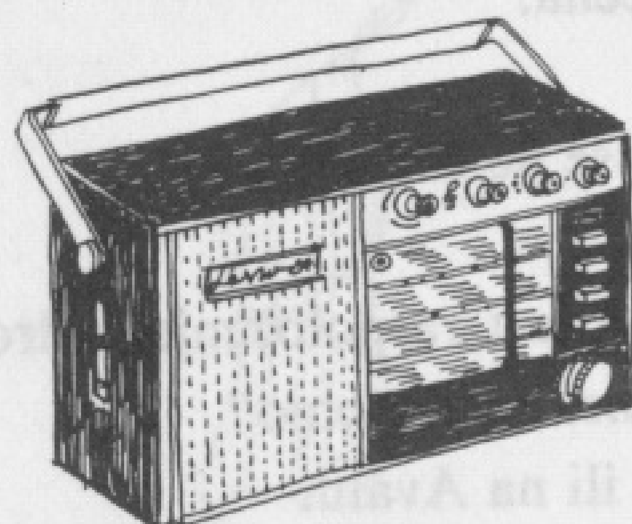
Ljubica Danas je Prvi maj.
Milan To je praznik radnih ljudi.
Danas ne rade škole, trgovine, ustanove, fabrike, preduzeća — sve se odmara, praznuje.
Ljubica Građani su se snabdeli namirnicama, jer su prodavnice zatvorene.
Milan Tako će biti dva dana.
Ljubica Jesi li gledao s prozora kako se deca okupljaju?
Milan Da, to se spremaju da posete znamenita mesta u gradu.
Ljubica Eno nose cveće i čitave vence.
I sva su deca svečano obučena.
Eno i nastavnika!
Milan Prirodno je: danas se ne radi nego se proslavlja.
Ljubica I dan je vedar, pa je i raspoloženje vedro.
Milan Hoćeš li da mi nekud iziđemo?
Mogli bismo do Topčidera ili na Avalu.
Ljubica Tamo će danas biti mnogo sveta.

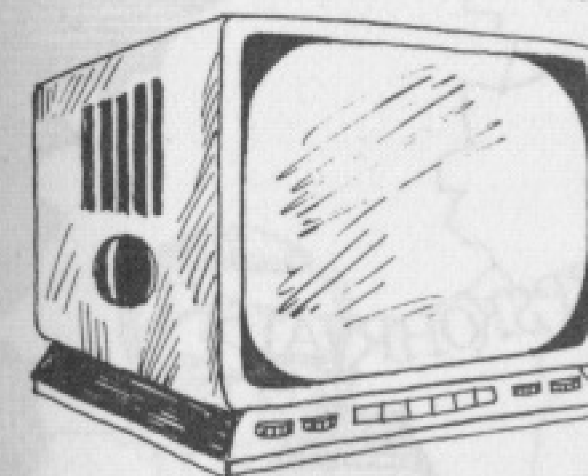
Proslava

Vojislav Rado bih ovde ostao ceo dan.
Miloš Povorka će proći, a onda se ide kući.
Vojislav To je sve lepo kad se gleda, ali ja ne volim rat.
Miloš Niko ne voli rat, ali je ovo živopisna slika.
Vojislav Kad bih se ja pitao, ja bih sve oružje bacio, uništio.
Miloš Ni stari, ni mladi, ni žene, ni deca — niko ne voli rat.
Vojislav Rat donosi samo pustošenje i smrt nevinih.
Miloš Ali je narodima koji se bore za slobodu potrebno oružje.
Vojislav To znam, jer su se i naši narodi borili za slobodu.
A zar se do slobode ne može doći mirnim putem?
Miloš Može, ali to ne žele oni kojima je u interesu da se ratuje.
Vojislav To je mali broj ljudi, a ipak su dovoljno moćni da se nametnu većini.

Sećanje na Novu godinu

Danica Gde si dočekao Novu godinu?
Miloš Bio sam kod roditelja u selu.
Danica Kako je bilo?
Hajde, pričaj mi o tome.
Miloš Eh, već je prošlo mnogo vremena: januar, februar, mart, april!
Ja sam već i zaboravio kako je bilo.
Danica Nisi valjda! Pričaj mi!
Miloš Bilo je prijatno.
Danica To se može pretpostaviti.

radio

televizor

Miloš Kod mojih roditelja bilo je pet ili šest suseda.
U selu imamo radio i televizor.
U jednoj sobi su bili stariji, u drugoj moje društvo — tri druga i četiri drugarice.
Danica Jeste li igrali?
Miloš Dabome, igrali smo, pevali, svirali.
Jedna drugarica je lepo pevala šlagere.
I stariji su se zabavljali kako su umeli.

22

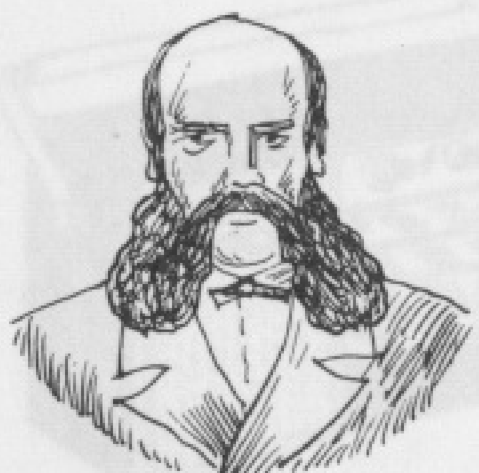
Dvadeset drugi (22.) čas

Naš jezik je bogat i lep

1. deo

Petar Petrović Njegoš

Ivan Mažuranić

Naš jezik se zove srpskohrvatski ili hrvatskosrpski jezik.
Ovim se jezikom govori u Srbiji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori.
U Sloveniji se govori slovenački, a u Makedoniji makedonski. Svi su ti jezici među sobom vrlo srodni, slični,bliski.
Oni imaju manji ili veći broj dijalekata, jer se unekoliko razlikuju među sobom književni i narodni jezik.
Svaki od tih jezika ima svoju književnost, ali je najbogatija književnost na srpskohrvatskom jeziku. Bogate su i narodna i umetnička književnost na tim jezicima.
Najpoznatiji je književnik devetnaestog veka Njegoš, pisac »Gorskog vijenca«, slavnog dela u kome se opisuje borba srpskog naroda za slobodu. Preveden je na gotovo sve velike svetske jezike.

I pesnik Mažuranić je poznat po svom spevu »Smrt Smail-age Čengića«, u kome se takođe slavi borba za slobodu.
Oba dela su u stihu i vrlo su omiljena.
Po tim delima smo poznati u svetu, a tako isto i po narodnoj poeziji.
U novijoj književnosti imamo veliki broj književnika s poznatim književnim delima.
Među svima se ističu pripovedač i romansijer Andrić, koji je za svoje književno delo dobio Nobelovu nagradu, i Miroslav Krleža, pesnik, pripovedač i dramski pisac.

Ivo Andrić

2. deo
Ja volim svoj jezik

Danica Vi ste dobro naučili naš jezik.
Ana Ja još nisam zadovoljna.
Vaš je jezik dosta težak.
Danica Ali treba priznati da je naš pravopis jednostavan, lak.
Ana To je istina. Vaš Vuk Karadžić je postavio pravilo: piši kao što govoriš, a čitaj kao što je napisano.
Danica Istina je što govorite.
Ana Svakome je svoj jezik drag.
Zapazila sam da u srpskohrvatskom jeziku ima i razlika u književnom izgovoru.
Danica Tako je, samo te razlike nigde nisu tako velike, pa se može reći da je srpskohrvatski ili hrvatskosrpski književni jezik jedan.

Vuk Karadžić

Ana Da, ali ponekad, osobito strancima, smeta što nekad čujemo ili čitamo: dijete i dete, devojka i djevojka i slično.

Danica Tako je, ali je i jedno i drugo književno.

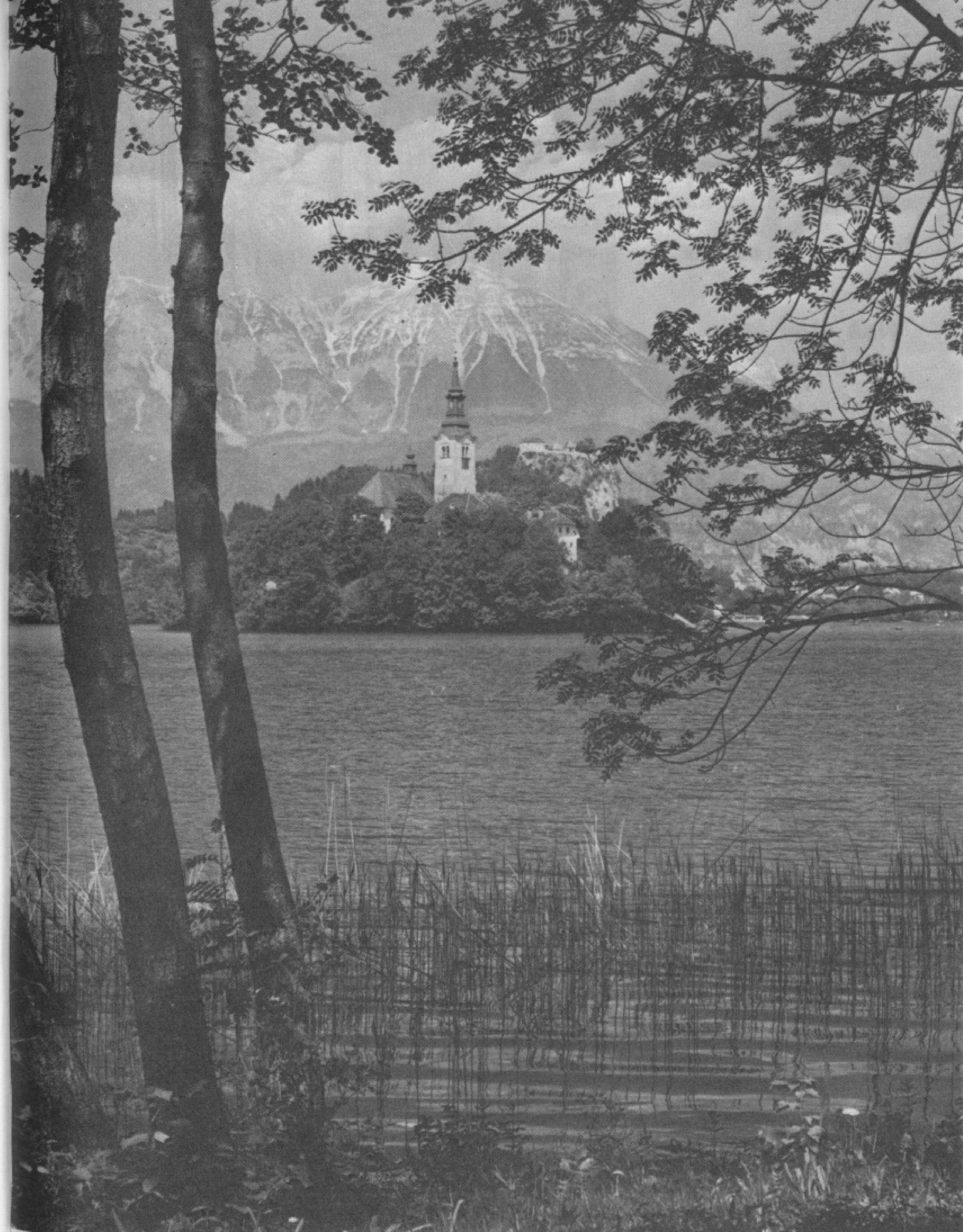
Otkud tolike razlike u srpskohrvatskom jeziku?

Ana Meni nije jasno otkud tolike razlike u vašem jeziku.

Danica Lako ćete shvatiti ako vam kažem da su naši narodi bili vekovima razjedinjeni.
Živeli su u ropstvu, pod vlašću raznih osvajača.
Ni vera im nije ista.
Sve je to uticalo da se i jezik razvija i da u njemu nastaju razlike u narodnim govorima, pa potom i u književnosti.

Ana Da li to smeta danas vašim narodima?

Danica Svakako, osobito stoga što se u književnosti upotrebljavaju i dve azbuke — ćirilica i latinica.
Ali su sva književna dela svima čitaocima jasna bez obzira na to kojom su azbukom pisana.

Bled, Slovenija

23

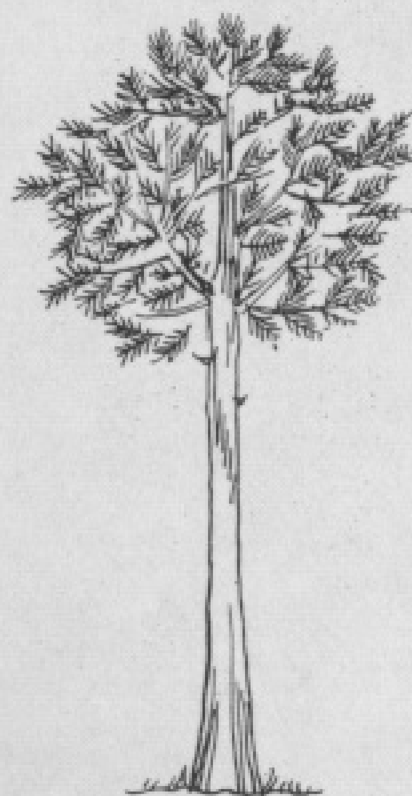
Dvadeset treći (23.) čas

Naš stan je udoban

1. deo

Mi stanujemo u mirnoj ulici.
Ulica je u zelenilu, sa dva reda drveta:
Na jednoj strani su lipe, na drugoj borovi.
U našem stanu ima pet soba
s drugim prostorijama.
Imamo tri spavaće sobe, trpezariju i sobu za goste.
Razume se, tu su još ostava, kuhinja i kupatilo.
S jedne strane je široka terasa, s druge balkon.
U tople dane na terasi i na balkonu je veoma prijatno.
U naš se stan ulazi s ulice — prvo se otvori kapija i uđe u dvorište.
Iz dvorišta se uz tri stepenice dođe do vrata i potom drugim stepenicama do vrata samog stana.
Iz malog predsoblja ulazi se desno u jednu sobu, a levo u kuhinju.
Spavaće sobe imaju po dva kreveta.
U njima je skroman ali ukusan nameštaj.
Kreveti su s jedne i s druge strane prozora.

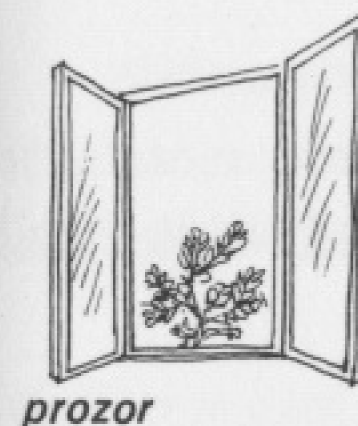

drvo

Postelje su prekrivene čaršavima i ćebadima.
U gornjem delu su jastuci ispunjeni perjem i vunom.
Na stolu je vaza sa cvećem, potom neke stvarčice.

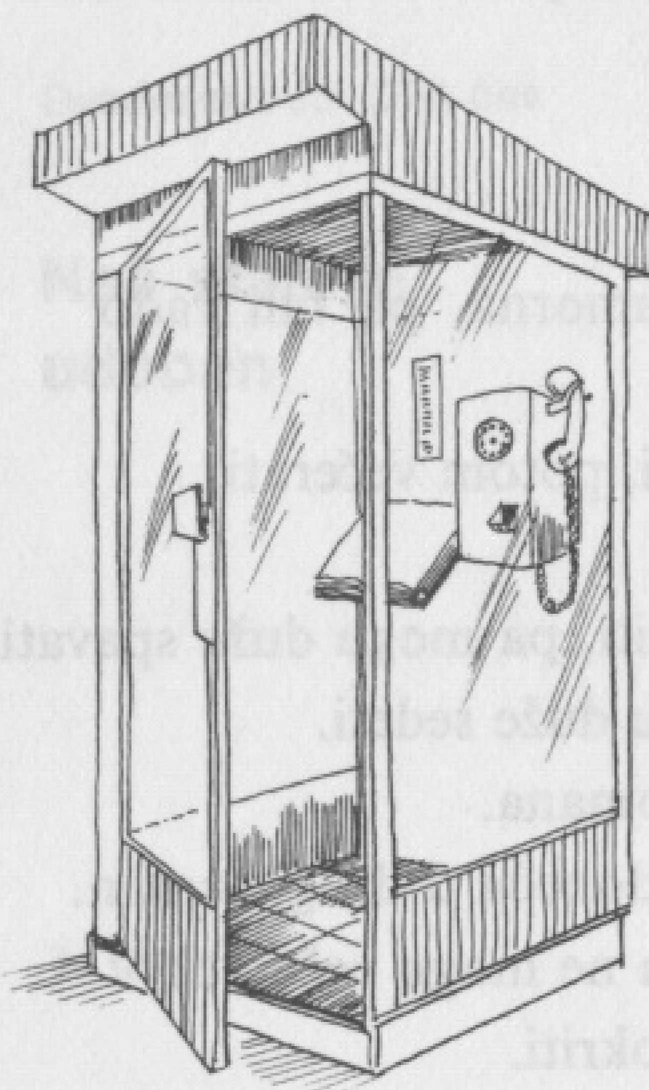
2. deo
U mojoj spavaćoj sobi

Danica Ja sam večeras umorna, pa bih rado spavala.
Ljubica Malo ćemo sedeti, potom večerati, a potom spavati.
Danica Sutra nećemo raniti, pa mogu duže spavati.
Ljubica Dabome; ali ja ću duže sedeti. Želim da završim čitanje romana.
Danica Kad ga pročitaš, doneću ti drugi roman. Ja sam malopre užinala, pa ne mogu večerati.
Ljubica Lezi, a ja ću te pokriti.
Danica Zašto? — Nisam mala!
Ljubica Da, ali ja te nekako uvek smatram još malom, kao dete. Nemoj se pokrivati drugim ćebetom. Dosta ti je jedno ćebe, jer je toplo vreme.
Danica Ostavi otvoren prozor. Molim te, dodaj mi taj jastuk.
Ljubica Mislim da je bolje da uzmeš onaj mali jastuk.
Danica Ja ću upaliti svetlo pored kreveta, jer ću i ja malo čitati.
Ljubica Tako! — Laku noć! Prijatno spavanje!
Danica Laku noć!

prozor

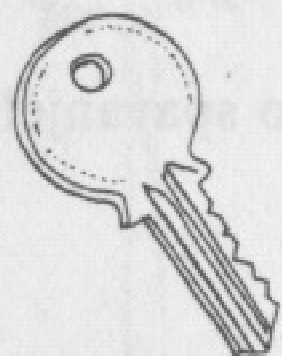
Zakasnio sam — kapija je zaključana

telefonska govornica

Vojislav Koliko je časova?
Miloš Već je prošla ponoć!
Vojislav Je li moguće? Ja sam zakasnio, a nemam ključa!
Miloš Uuu... to je nezgoda! Tvoj tata je strog.
Vojislav To mi se dosad nikad nije desilo. Šta sad da radim?
Miloš Znaš šta?
Vojislav Ne znam ništa — ništa mi ne pada na pamet!
Miloš Vidi, telefonska govornica nije daleko. Pozvaćemo Danicu da ti otvori. Tvoj tata neće čuti.
Vojislav To je dobra misao. Ali kako ću ući u sobu? Ja spavam s ocem u sobi.
Miloš Najpre uđi u stan, pa ćeš se posle lako snaći šta treba da radiš.
Vojislav Imaš pravo. Pokušaću.

Zašto još nema Vojislava?

ključ

Ljubica Nešto me je probudilo.
Danica I ja sam čula neki zvuk.
Ljubica Evo opet: zvoni telefon.
Vojislav Alo, ja sam. Molim te otvori mi vrata ili mi dodaj ključ.
Danica Sad ću! Sačekaj! Uđi lagano, tiho, da ne čuje tata.
Vojislav Hoću, ne brini. Spava li tata?
Danica Spava. Njega nije tako lako probuditi. Oprezno uđi i nemoj udariti vratima.

Zašto ovako kasno?

Danica Sad ne mogu da spavam. Brinula sam zašto je zakasnio.
Ljubica Ja nisam spavala tvrdim snom. Stalno sam očekivala kad će doći. Znaš, danas ima mangupa, a on je naivan. Ne volim što dockan dolazi kući.
Danica Mama, danas je omladina drukčija nego što ste vi bili. I mladići i devojke su mnogo slobodniji. Vojislav ne pije, ne puši, ne kocka se.
Ljubica Ali ja uvek strahujem kad zakasnite. Vidiš, naša je ulica mračna. Ulična sijalica je na uglu i ne vidi se dobro.
Danica Nemoj uvek misliti na zlo. Njegovi su drugovi dobri mladići. Svi su lepo vaspitani. On se tiho uvukao u sobu i tata ga nije opazio.
Ljubica Večeras je uspeo, ali će ga drugom prilikom opaziti. Onda — teško njemu!
Danica Valjda ne bi dobio batine? Tata bi ga samo izgrdio.

24

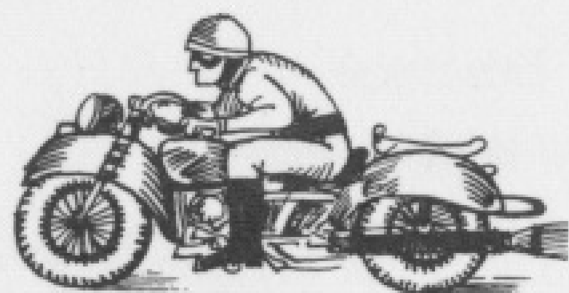
Dvadeset četvrti (24.) čas

Gradski saobraćaj

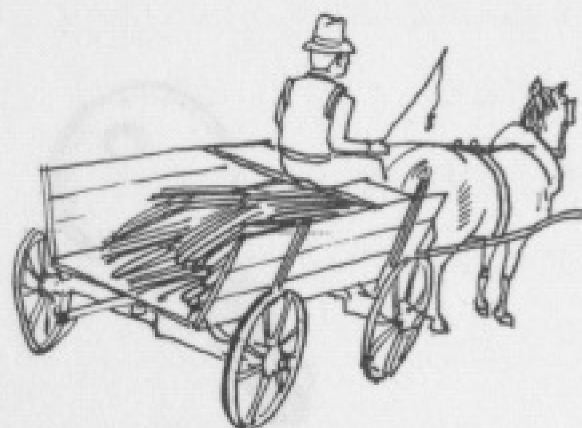

1. deo

Gradski saobraćaj je vrlo razvijen.
Razume se, to važi za veće gradove.
U manjim gradovima i u selima on je još nedovoljno razvijen.
U Beogradu vidimo mnoga vozila: automobile, tramvaje, autobuse, trolejbuse, kamione, motocikle.

motocikl

Konjske zaprege se već ne mogu videti u Beogradu i većim gradovima.
Na železničkim stanicama ima veliki broj nosača, taksija i kamiona.
Kad stigne voz, putnici izlaze na peron, pa na ulicu.
Saobraćajci imaju pune ruke posla.
Oni moraju sve videti i pratiti kretanje svih vozila.
Na prelazima i raskrsnicama oni oprezno postupaju: paze da neko ne pokuša da pređe kad nije dat znak za prelaz.
Ako se neko ogreši o propise, saobraćajac ga zaustavlja, a ponekad i kažnjava.

konjska zaprega

2. deo
Budi oprezan na ulici

Ljubica Deco, budite oprezni na ulici.

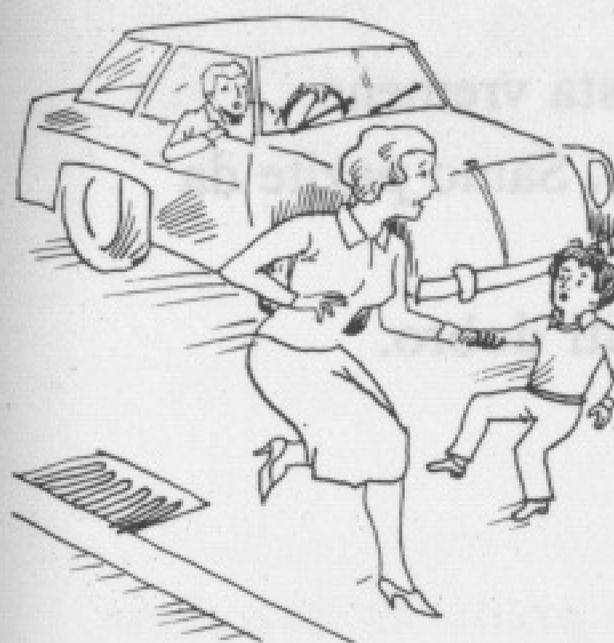
Danica Saobraćaj je najživlji od dvanaest do petnaest i po časova; tada je i najopasnije.

Vojislav Ja pazim na znake koje daje saobraćajac.

Ljubica Nikad ne treba pretrčavati ulicu.

Vojislav Znam, jer se tada i vozač zbuni i može biti zlo. Tada se ni pešak ne ume snaći.

Danica Vozači autobusa i trolejbusa su vrlo pažljivi. Ali su i oni ponekad umorni.

Ljubica S decom ne treba prelaziti ulicu kad je živ saobraćaj. Naša susetka je jednog dana izvela dva deteta na ulicu.

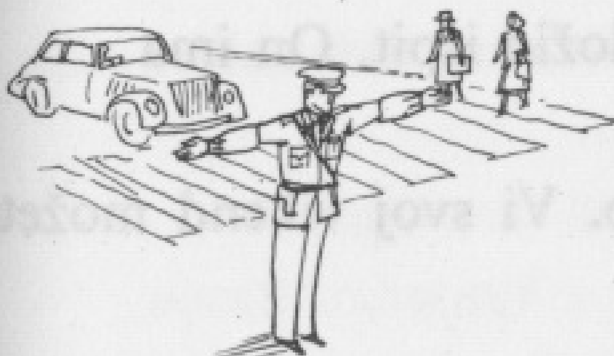
Danica Znam; tada joj je jedno dete sišlo s trotoara na kolovoz. Umalo da ga zakači automobil. Lako je mogao stradati.

Ljubica Majka je strčala na kolovoz i uhvatila dete za ruku.

Dete prelazi ulicu

Dete Molim vas, prevedite me preko ulice!

Saobraćajac Moraš malo pričekati dok dam znak za prelaz.

raskrsnica

Dete Hvala! Sačekaću vas.

Saobraćajac Sad možemo preći ulicu. I drugi put, uvek sačekaj da te prevedem. Pazi: do sredine ulice gledaj na levu stranu.

Dete Zašto? — Ako automobil naiđe sa desne strane?

Saobraćajac Na desnu stranu gledaj kad dođeš do sredine ulice. Tek tada nailaze automobili s desne strane.

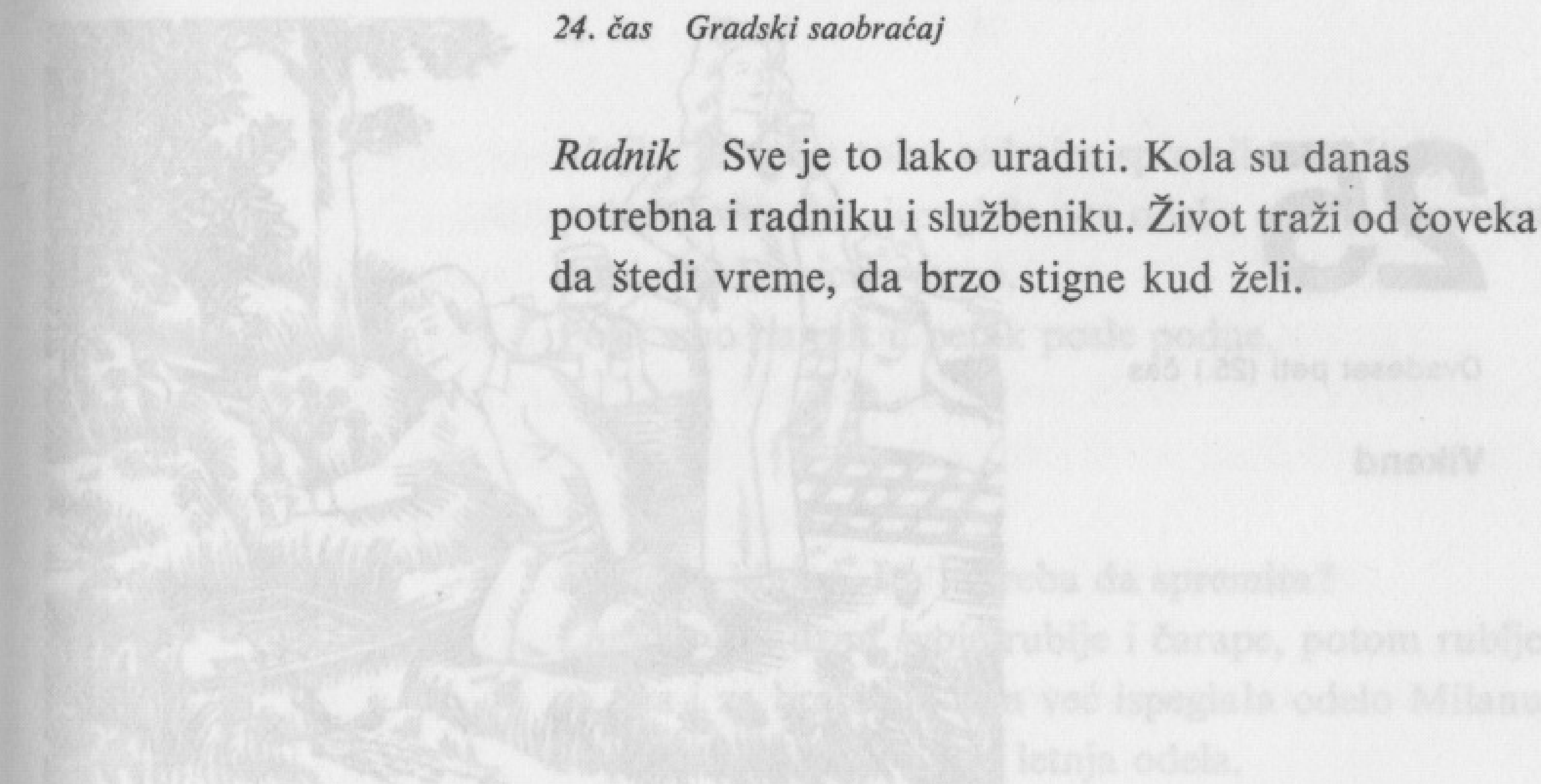
Dete Hvala! Sad sve razumem.

Parkiranje kola

Službenik Morate kolima skrenuti nalevo. Tuda možete prići praznom prostoru, gde ćete parkirati kola.
Vozač Neću se dugo zadržati.
Službenik Svejedno, treba da platite za parkiranje.
Vozač Onda neću tu parkirati. Radije ću otići u sporednu ulicu.
Službenik Ali vam je to nepraktično. Izgubićete mnogo vremena.
Vozač Ne mari; imam dosta vremena.
Službenik Kako god želite. Samo pazite da zaobiđete parkirana kola. Vozite lagano, pa će sve biti dobro.

Kad ste kupili auto?

Zanatlija Kad ste kupili taj auto?
Radnik Kupio sam ga pre dva meseca.
Zanatlija A kad ste položili vozački ispit?
Radnik Još vežbam, a polagaću posle tri meseca.
Zanatlija A ko vam sad vozi?
Radnik Moj sin je već položio ispit. On ima iskustva i vozi vrlo dobro.
Zanatlija Sad vam je lako. Vi svoj vikend možete uvek provoditi van grada.
Radnik Dabome, to i radimo.
Zanatlija Jeste li auto platili gotovim novcem?
Radnik Polovinu sam platio u gotovu, a polovinu na kredit.
Zanatlija To je velika olakšica. Staraću se da i ja tako kupim kola.

Radnik Sve je to lako uraditi. Kola su danas potrebna i radniku i službeniku. Život traži od čoveka da štedi vreme, da brzo stigne kud želi.

25

Dvadeset peti (25.) čas

Vikend

1. deo

Mnoge ustanove i mnoga
preduzeća ne rade subotom.
Tako građani mogu otići iz grada na dva dana.
Jedni odlaze u selo svojim srodnicima i prijateljima.
Drugi odlaze na izlete u obližnja mesta, gde se lepo odmore.
Ima ih koji svojim kolima otputuju i dalje, u banje i u brda.
Za goste su spremljena letovališta i udobna odmarališta.
U njima gosti ostaju jedan ili dva dana.
Mi ćemo otputovati kolima u Vrnjačku Banju,
gde ćemo se odmoriti.
Vrnjačka Banja je poznata
po svojoj lekovitoj vodi.
Ali je veliki broj posetilaca koji u nju dolaze
o vikendu: prošetaju se po brdima i šumi, napiju se kisele vode, odmore se i vrate kući.

Majka je već u toku sedmice spremila sve što je potrebno za put: ispeglala ocu odelo, oprala sportsku odeću za Danicu i mene.
Pošli smo na put u petak posle podne.

2. deo
Danas ćemo otputovati

Danica Mama, šta ja treba da spremim?
Ljubica Ti uzmi svoje rublje i čarape, potom rublje za oca i za brata. Ja sam već ispeglala odelo Milanu i oprala Vojislavu i tebi letnja odela.
Danica A jesi li ga i ispeglala? Ako nisi, ja ću to uraditi.
Ljubica Ništa ne brini! Ja sam sve uradila sama.
Danica Uh, to mi nije pravo. Želela sam da ti pomognem.
Ljubica Nađi Vojislavu platnene cipele ili sandale. Milanu uzmi one crne cipele. Nemoj zaboraviti ubruse, sapun, četkice i pastu za zube. Sve to lepo uvij ili stavi u kese da se zna šta je čije.
Danica Sve ću to ja spremiti kako treba. Da li je tata već javio nekome u Banji da nam obezbedi stan?
Ljubica On je sve to uradio na vreme.

Ona pegla košulju.

Polazak

Milan Jeste li spremni?
Ljubica Sve je gotovo. Vojislave, iznesi stvari. Danice, ti mu pomogni.
Milan Ja ću upaliti motor, a vi namestite stvari. Treba da pođemo što je moguće pre. Ni pri polasku ni pri povratku ne volim voziti po mraku.

Danica Ovaj kofer možemo staviti pozadi, u haubu. Torbe mogu biti ispod sedišta.

Ljubica Možemo nešto smestiti pokraj nas.

Danica Kofer sam zaključala i ključ je kod mene.

Milan Jeste li uzeli čaše? Trebaće nam uz put. Naići ćemo na izvore planinske vode.

Ljubica Uzela sam jednu čašu. Ponela sam jogurt koji će nas osvežiti.

Milan Dakle, uđite u kola! Polazimo!

Na izvoru

Milan Evo lepe vode! Da zaustavim kola?

Ljubica Možemo izići da se odmorimo i da pijemo izvorske vode.

Milan Nisam umoran, ali ja uvek zaustavim kola kod ovog izvora.

Danica Što je voda hladna!

Vojislav Kad je tako hladna, ja je ne smem piti. Još imam kijavicu, pa se bojim da ne prehladim grlo.

Ljubica Tebi evo jogurt. Uzmite po jedan sendvič.

Danica Baš je prijatno ovde na izvoru nešto jesti. Prosto se dobije apetit!

Vojislav Čuješ li ptice? Čarobno: izvor žubori, a ptice pevaju!

U banji

Milan Jeste li dobro spavale?

Ljubica Bilo je vrlo prijatno. Kod nas je prozor bio otvoren celu noć.

Milan I mi smo držali otvoren prozor.

Dolazio nam je miris lipe iz parka.

Ljubica Kako je spavao Vojislav?

Milan Vrlo dobro je spavao.

Ljubica Sad ćemo se spremiti, pa na doručak.

Vojislav Hoćemo li jutros ići na izvor kisele vode?

Milan Da, razume se! Ali treba znati da se ta voda pije pre obroka.

Ljubica Zdravi je mogu piti prema svojim potrebama, kad žele.

Danica Posle podne ćemo se popeti na brdo?

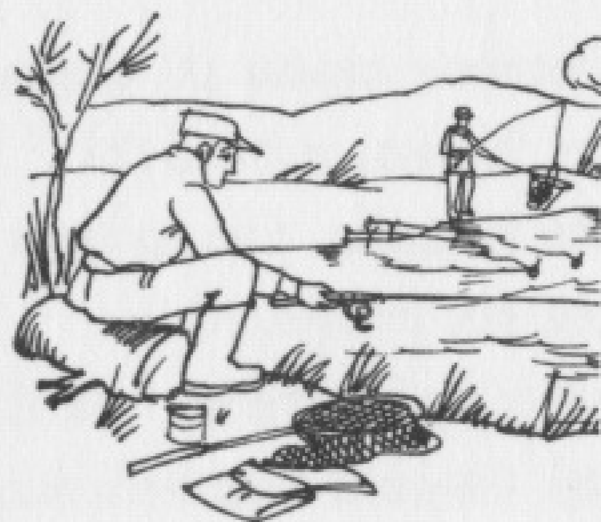
26

Dvadeset šesti (26.) čas

Oni se vole

1. deo

pecanje riba

utakmica

Vojislav se druži s Milošem.
On s njim ide na utakmice, na pecanje riba, na plivanje.
Miloš se sastaje i s Danicom.
Oni često idu u šetnju i bez Vojislava.
Vojislav nije ništa pretpostavljao niti sumnjao.
Ljubica je ponekad zapažala da je Danica zabrinuta ili nemirna.
Ljubicu je zanimalo šta to može biti.
Posle nekog vremena ona je zapazila da se Danica češće sastaje s Milošem.
Danica je rado išla na sastanke s Milošem.
Miloš je bio vedar, raspoložen, veseo.
Ljubica ga je videla kako trči na sastanak s Danicom.
Ljubica je ćutala, ali je naposletku ispričala Milanu.
Milan se začudio, jer do tada nije ništa zapažao.
Ljubica i Milan su se složili da je Miloš vredan, uljudan, zdrav i prijatan mladić.

Oni znaju šta je ljubav mladih, pa su to primili kao običnu stvar.
Ljubica će razgovarati s Danicom, pa će sve reći Milanu.

2. deo
Odista, oni se vole

Ljubica Zapažaš li ti neke promene na Danici?
Milan Ponekad osetim da je nervozna, uzbuđena.
Ljubica Tako je. A jesi li mislio o uzroku?
Milan Ne; vreme je puno uzbuđenja i nervoze. Ona ima ispite, pa i tebi pomaže u kući.
Ljubica Ne, nije to u pitanju. Jesi li ti zapazio da Miloš ređe dolazi, a ona češće izlazi iz kuće.
Milan Ja to nisam zapazio.
Ljubica Čini mi se da ona nije ravnodušna prema Milošu.
Milan Šta? Možda misliš da ga voli?
Ljubica Pa neka ga i voli. On je dobar mladić, pa zaslužuje da ga devojka voli.
Milan I meni se čini da je on dobar. Ja mu poznajem i roditelje, — i oni su vredni i čestiti.

Ljubica i Danica

Ljubica Danice, ja želim da s tobom govorim u četiri oka, nasamo.
Danica Mama, pa to možeš kad hoćeš. Ja sam najviše uz tebe.
Ljubica To je istina. Ja ponekad zapažam da si nervozna i bleda. Da nisi bolesna?
Danica Ne, nisam bolesna. Imam dosta poslova.

Ljubica Što odavno nema Miloša?
Danica Ne znam; juče sam ga videla.
Ljubica Kako ti se sviđa taj mladić?
Danica On je dobar, pažljiv, uljudan.
Ljubica To smo i mi zapazili. On je lepo vaspitan mladić. Čini mi se da ti je prijatno s njim.
Danica On je u svemu dobar.
Ljubica Ti ćeš prema meni biti otvorena, iskrena, zar ne?
Danica Hoću, mama!
Ljubica Rekla bih da te voli.
Danica Možda, ali mi nije rekao.
Ljubica Pa on ti to ne mora reći. A ti njega?
Danica Znaš, mama, kako je to. On mi se sviđa više od svih mladića koje poznajem. I, kako da kažem, — volim ga...

Roditelji se dogovaraju

Ljubica Odista, Milane, imala sam pravo. Danica mi je rekla da ga voli.
Milan Ona je pametna devojka. Neće pogrešiti.
Ljubica Rekla bih da ume oceniti čoveka. A mi moramo razmisliti o njihovoj budućnosti.
Milan Sačekajmo; današnja omladina nije kao što smo mi bili.
Ljubica Svakako, ali mi i Miloša poznajemo. A znamo i njegovu porodicu.
Milan Imaš pravo; treba da se dogovaramo o svemu.

Milošu, ti im se sviđaš!

Danica Znaš li šta ima novo?
Miloš Ne znam; šta je?
Danica Mama zna da se volimo.
Miloš Otkud ona zna?
Danica Ja ne znam, ali je sa mnom razgovarala o tome.
Miloš Pa jesi li joj priznala?
Danica Jesam, dabome! Ja od mame ništa ne krijem.
Miloš Šta kaže ona?
Danica Ti im se sviđaš. Čini mi se da si im drag. Dođi sutra k nama!

27

Dvadeset sedmi (27.) čas

Planska raspodela domaćeg budžeta

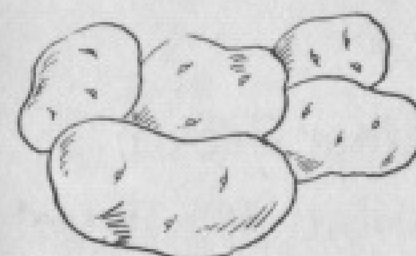

1. deo

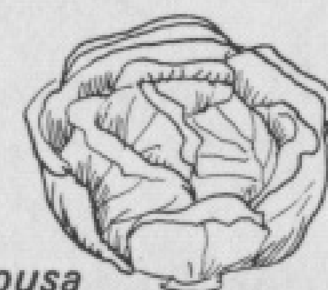
Novac treba trošiti za ono što je potrebno.
Ne treba ga ni suviše štedeti ni rasipno trošiti.
Mi živimo u svakom pogledu vrlo umereno.
Ne oskudevamo, ali ne idemo za modom više nego što je potrebno.
Trudimo se da naši izdaci ne premaše granicu.
Ipak su naši izdaci dosta veliki.
Treba platiti stan, vodu, osvetljenje, telefon, otplatu televizora, otplatu knjiga.
Svakodnevni su izdaci za hranu, a oni nisu mali.
Teletina je dosta skupa, ali su piletina i govedina jevtinije.
Mama sve lepo rasporedi, i svi smo zadovoljni.
Ona ne dopušta da se hrana rasipa. Što se ne pojede za ručak, ostavi se za večeru.
Ima konzervisanog mesa, povrća.
Sve to nije tako skupo.

Uskoro će početi dovoz iz sela i s velikih poljoprivrednih dobara.
Mi ne pušimo i gotovo ne pijemo alkohol.
Samo tata katkad popije čašu vina ili piva.

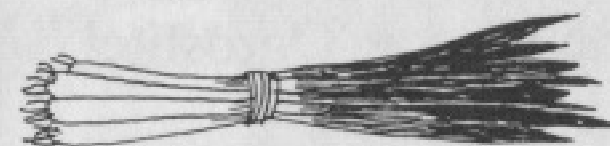
2. deo
Ljubica sa seljankom

krompir

glavica kupusa

veza luka

Ljubica Pošto je spanać?
Seljanka Cene su svuda istaknute.
Ljubica Spanać je još skup. Dajte mi jednu glavicu kupusa i vezu luka.
Seljanka Uzmite i krompir; on je odličan.
Ljubica Ova godina će biti rodna.
Seljanka Svakako, biće svega mnogo jevtinije. Samo se bojimo oluje, grada.
Ljubica Gde se prodaje riba?
Seljanka Eno na uglu, tamo je prodavnica ribe.
Ljubica Uskoro će praznici, pa moram mesiti kolače. Donesite mi u petak dvadeset komada svežih jaja.
Seljanka I mi u selu za praznik mesimo kolače.

Zadužili smo se

prodavnica ribe

Milan Morali smo se zadužiti. Ti najbolje znaš kud sve pare idu!
Ljubica Kako da ne znam! Ali ja ponešto uštedim.
Milan Uskoro ćemo dobiti veću platu. Do tada se moramo strpeti.
Ljubica To ne kazuj deci — da ih iznenadimo. Tada ćeš im kupiti odelo i cipele.
Milan Dabome, hoću!

Uskoro će i školski odmor

Vojislav E, sad nam reci koliko si uštedela!
Ljubica Šta ti misliš?
Vojislav Eto, sad će školski odmor, a ja nemam cipele za leto.
Ljubica Ti misliš da ja samo sedim i — štedim.
Vojislav Ne, mama, ali ti si mi sama obećala cipele.
Ljubica I dobićeš ih idućeg meseca. Zar ne vidiš da i Danici treba nešto kupiti za leto?
Vojislav Kako ne vidim? Eto, kupite njoj, a ja ću nositi svoje stare cipele.
Ljubica Ti si odista dobar brat, dobar dečko. Milo mi je što si takav. I ti ćeš dobiti što ti treba.

U restoranu

Miloš Molim vas dajte mi porciju paprikaša.
Vojislav Meni dajte punjene tikvice. Oprostite! Nemojte tikvice nego ćevapčiće.
Miloš Ima li kakvog testa?
Kelner Ima sitnih kolača, torta, palačinke.
Vojislav Dajte nam po jednu tortu.
Miloš I jednu čašu kisele vode.

Spomenici Bogumila, Bosna i Hercegovina

28

Dvadeset osmi (28.) čas

U starosti se voli mir

1. deo

Naš sused je star čovek.
Nedavno smo ga posetili o prazniku.
On živi u selu, gde ima kuću, baštu, voćnjak.
S njim živi njegova supruga.
Oni se sećaju svoje mladosti i daleke prošlosti.
Otkad je u penziji, on se sa ženom povukao u selo.
On je iz tog sela, a u njemu je proveo samo svoje detinjstvo.
I njegova je supruga iz sela, nedaleko od njegovog sela.
Uzeli su se pre pedeset godina.
Imaju troje dece, ali to su sad već službenici u gradu.
Naš sused sa svojom ženom katkad ode u posetu deci.
Ali se brzo vrate u selo,
jer ovde imaju više mira.
Sused je preživeo nekoliko ratova i tada je, s puškom u ruci, branio svoju otadžbinu.

2. deo
Naši stari susedi vole mir

Miloš Dobar dan!
Starac Dobar dan, deco!
Vojislav Kako ste?
Starac Hvala vam na pitanju.
Ostareli smo, ali smo zdravi, razume se — uglavnom.
Još se krećemo i ponešto radimo.
Miloš Eh, mora se ostareti!
To je lepo — proživeti mladost, raditi i ostareti.
Starac Kad ti tako govoriš, to je istina.
Ali stari ljudi drukčije gledaju na život.
Mi često zaboravljamo sadašnjost, pa mislimo na prošlost.

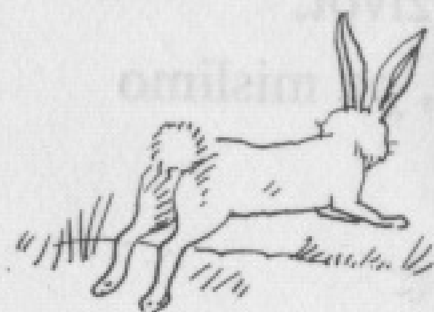
Priča iz rata

Starac Vi možda nećete verovati što vam pričam.
Naš je život u mladosti bio ispunjen oskudicom, brigama, ratovima.
Vojislav Hoćete li nam nešto pričati?
Hajdete nešto strašno!
Starac Šta strašno? — Sve je bilo strašno!
I noć i dan na oprezu.
Granica nije bila daleko, a neprijatelj ispred nas.
Miloš Koliko godina ima otada?
Starac Nisam ih brojao.
Ja sam ratovao više puta.
Tri puta sam branio zemlju.
Mi smo bili s malo oružja, a neprijatelj dobro naoružan.
Bili smo opkoljeni jednom prilikom.
Spasli smo se samo junaštvom, hrabrošću.
Vojislav Kako se svršilo?

Starac Kako? — pitaš.
Znaš li ti šta je strah?
A znaš li šta je glad?
Nisu nas pobedili ni strah ni glad.
Juriš na neprijatelja je doneo pobedu.

Razgovor o vojsci

Miloš Ti to još ne razumeš.
Vojska je potrebna svakoj zemlji, svakom narodu.
Vojislav Ti ćeš uskoro na odsluženje vojnog roka?
Miloš Da, i to mi je prijatno.
Mladić je dužan da uvek bude spreman za sve:
rat i mir.
Vojislav I ja bih voleo da imam pušku, ali da njome
pucam u lovu — na zeca, lisicu.

zec

lisica

u lovu

Slovenija

29

Dvadeset deveti (29.) čas

Spremamo se za povratak

1. deo

Već je prošla godina otkad smo došli u Jugoslaviju, a mislili smo da ćemo ostati samo nekoliko meseci. Ovo je bio prijatan deo našeg života.

Videli smo mnoge svoje stare prijatelje, posetili ih, razgledali mnoge gradove, prošli zemlju od severa do juga, od istoka do zapada.

Sve je bilo prijatno: Slovenija, more, naše selo, igre i zabave, izleti, — jednom rečju: sve!

Ostaće nam u trajnoj uspomeni mnogi susreti i doživljaji.

Kad se živi dugo van domovine, često se ponešto i zaboravi.

Mi smo sad sve osvežili, a mnogo smo novog doživeli.

Došli smo nas četvoro, a sad se vraćamo bez Danice.

Ona će ostati zato što se udala za Miloša.

Milo nam je što se vole, ali nam je žao što se rastajemo.

2. deo
Roditelji pišu pisma

Ljubica Molim te, Milane, dopiši još ove adrese onih kojima treba da se javimo.

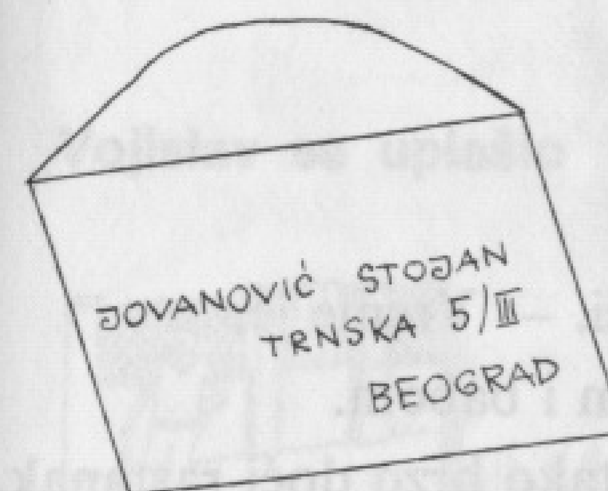
Milan Ja već imam nekoliko adresa; to mi je podsetnik da ne zaboravim.

Ljubica Javi im kad odlazimo, jer će doći da nas isprate, pa treba da znaju dan našeg odlaska.

Milan Imaš pravo, ali još nismo odlučili kad ćemo otputovati.

Ljubica Pa hajde da to uradimo.
Ja mislim da možemo otputovati oko petnaestog septembra.

Milan Da, petnaestog je nedelja, a imamo vremena da uzmemo i avionske karte.

adrese

U perionici

Miloš Molim vas, da li možete primiti naše rublje na pranje?

Službenica Zašto ne!

Danica Kad će sve to biti gotovo?

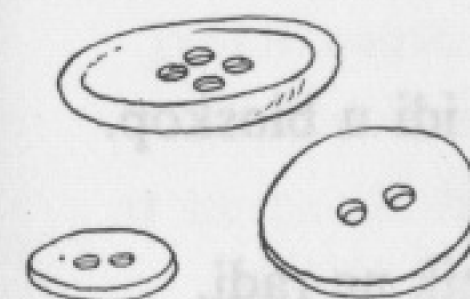
Službenica Danas je sreda, a vi ćete doći po rublje u ponedeljak.

Danica Razume se, neće se ništa izgubiti.
Vi ćete rublje i ispeglati?

Službenica Ništa ne brinite.
Ništa se ne može izgubiti.
Vi ćete dobiti tačnu potvrdu i garanciju za svaku stvar.

Danica Da li će se dugmad slomiti ili otkinuti?

Službenica Ne brinite — svako otkinuto dugme mi prišivamo, a ako se koje dugme slomi, mi ga zamenjujemo besplatno.

dugmad

Danica Ovde ima rublja koje je u boji.
Da li to smeta?
Službenica Mi o tome vodimo računa i sve pažljivo radimo.
U potvrdi će biti označeno koliko čega ima i koje je boje.

Pozdravili smo se s dedom i babom

Milan E, moramo već poći. — Vreme je.
Deco, pozdravite se s dedom i babom.
Deda Nisam mislio da će tako brzo doći rastanak.
Baba Sad će mi opet kuća biti prazna!
Deda Hodite da vas zagrlim!
Ljubica Opet ćemo doći kad bude leto.
Baba Srećan vam put, mili moji!
Pišite nam! Nemojte nas zaboraviti!
Ljubica Do viđenja!
Milan Do viđenja!
Deda Srećan put! Srećan put!

»Vreme je.«

Dosadno mi je

Jovan Danas mi je dosadno.
Miloš Zašto? — Zar može mladu čoveku biti dosadno?
Jovan Tako mi dođe ponekad.
Miloš Uzmi knjigu, ili šetaj, ili idi u bioskop.
Jovan Imaš pravo.
Koliko je časova? — Moj časovnik ne radi.
Miloš Sad je sedamnaešt časova.

Vojislav Obećao si da s drugom tražiš prenoćište.
Jovan Dabome, došao je iz unutrašnjosti, pa treba da mu nađem privatno prenoćište.
Miloš Eto, nestaće ti dosade!

Vojislav se uplašio

Vojislav Što sam se sinoć uplašio!
Ljubica Šta je to bilo?
Vojislav Već je bio mrak, a ja izišao na ulicu.
Odjednom iz sporedne ulice istrča pas.
Ljubica Pa, šta je bilo dalje?
Vojislav Ništa — ja sam se uplašio i brzo pobegao unutra, u kapiju.
Srce mi je jako lupalo i samo sam čuo kako pas laje i kako ga vlasnik zove: »Ovamo! Ovamo!«

strah

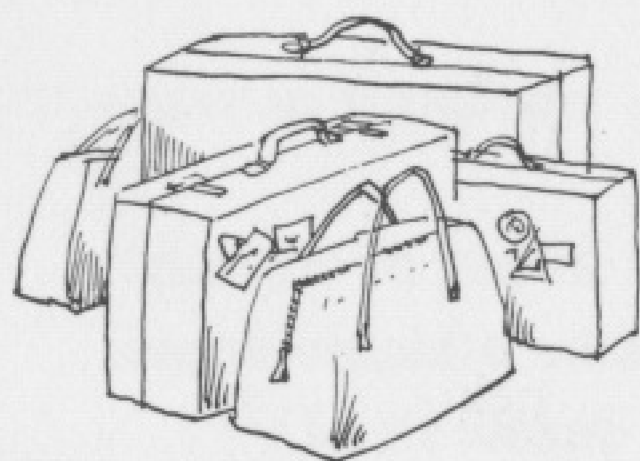
30

Trideseti (30.) čas

Naš odlazak

1. deo

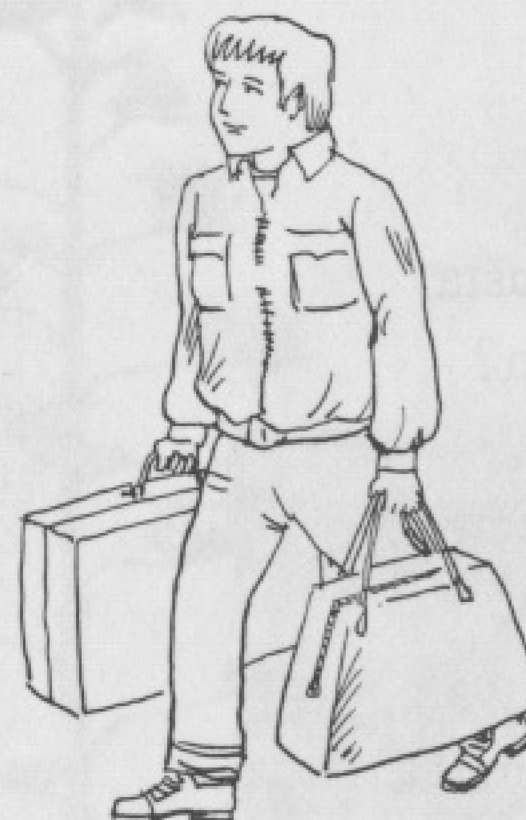
Već je sve spremno za naš odlazak.
Sutra ćemo otputovati vozom do Zagreba,
a odande avionom.
Mislili smo da ćemo se lako rastati od Beograda i Jugoslavije.
Kako se naš odlazak približavao, sve više smo bili žalosni.
Mi smo iz više razloga produžili boravak u Jugoslaviji.
Tako su se probudila mnoga prijatna osećanja.
To nije čudnovato; stara je reč: svuda prođi, doma dođi!
Eto, i to jutro je osvanulo i mi smo na nogama.
Iznosimo kofere i torbe, pakete i druge stvari.
Šofer prihvata naše stvari i smešta ih u taksi.
Tu su rođaci, susedi, prijatelji — došli su da se pozdrave na rastanku.
Pozdravljamo se i ljubimo s njima.

koferi i torbe

Tu su, razume se, Danica i Miloš.
Danica plače i ne može se odvojiti od majke.
Ja sam uzbuđen i grlim se s drugovima.

2. deo
Spremajmo se!

Milan Ja mislim da je sve gotovo.
Ljubica Neka Miloš i Vojislav iznose stvari.
Jeste li pozvali taksi? Ah, da, evo ga pred kućom.
Milan Danice, ti posluži goste koji su došli da nas isprate. Iznesi liker i rakiju, a imaš i kolače.
Danica Hoću, tata.
Jako sam uzbuđena, pa se bojim da ne prolijem piće.
Zvaću drugaricu da mi pomogne.
Milan Zašto si uplakana?
Pisaćemo čim stignemo, a i vi nama pišite.
U toku zime vi ćete doći k nama.
Ja ću vam poslati novac za putne karte.

Turisti

Vojislav Vagon je pun turista.
Najviše je stranaca.
Milan To se vraćaju s mora
i idu svojim kućama.
Ljubica Ima i starih i mladih, pa i dece.
Milan Prirodno, to su porodice bile na našem moru i u našim planinama.
Vidi se da su raspoloženi.
Oni pevaju i sviraju kao da je neko veselje.
Vojislav A eno i naših studenata — prate svoje drugove.

I radujem se i žalostan sam

Vojislav Kako se ne bih radovao! Videću svoje stare drugove.

Ljubica Dabome, a meni je nešto teško oko srca.

Vojislav Znam, i ja sam pomalo žalostan. Najžalije mi je što je Danica ostala u Beogradu.

Ljubica Nastojaćemo da oni dođu k nama ili ćeš ti otići k njima. Jesi li video kako je bila tužna, bleda, uplakana?

Uskoro ćemo stići

Vojislav Evo, već se avion spušta! Mama, jesi li se vezala pojasom?

Ljubica Jesam, dabome.

Vojislav Već smo dodirnuli zemlju.

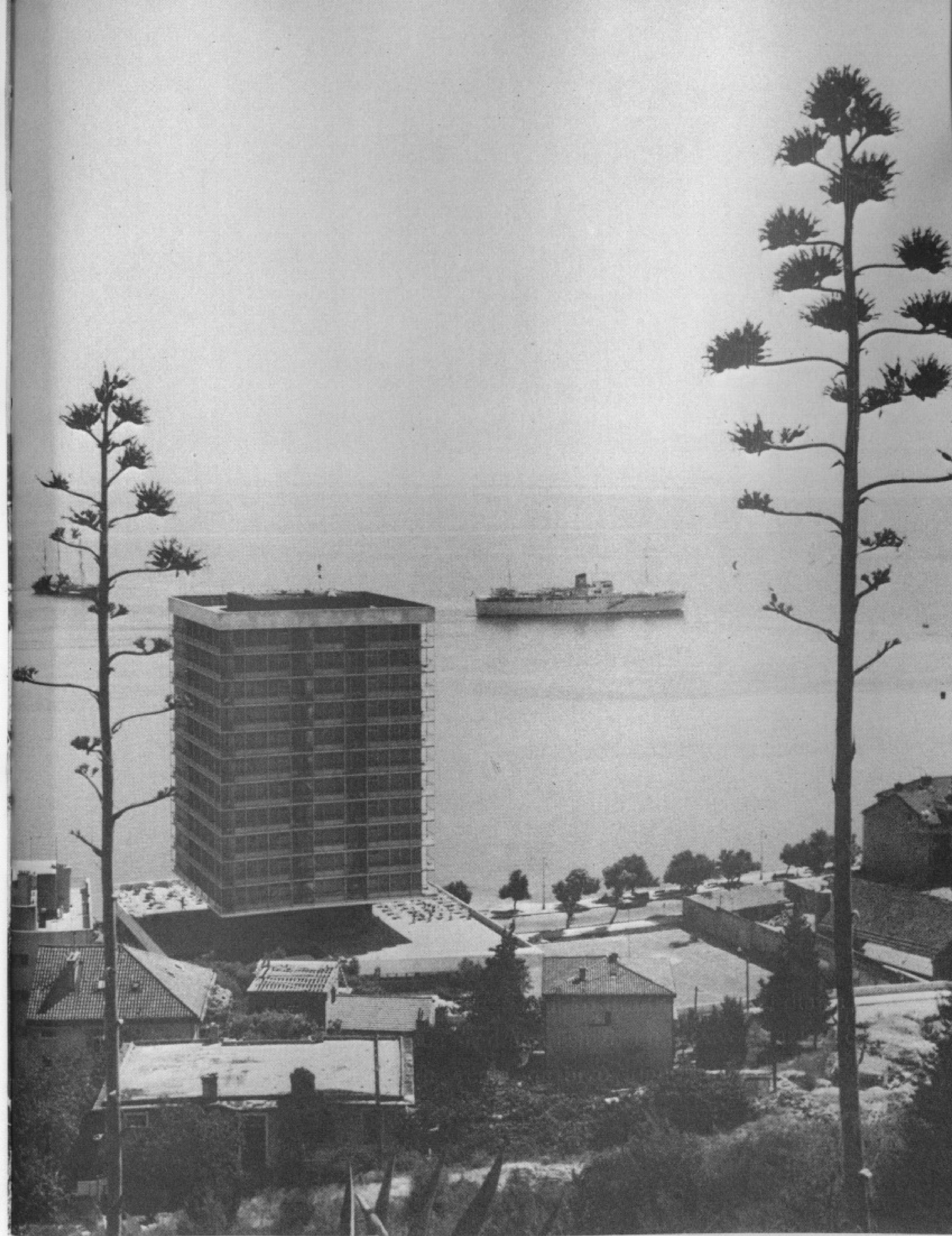
Milan Vidite, nije bio dug put. Brzo smo stigli. Ti si malo i spavala.

Ljubica Odista, malo sam dremala.

Vojislav Bravo! Stigli smo!

Oni su stigli.

Split

Acknowledgements

The photographs are reproduced by kind permission of the Embassy of the Socialist Federal Republic of Jugoslavia and the Jugoslav National Tourist Office.

Predstavništva Instituta Linguaphone:

Angola
Argentina
Australija
Austrija
Belgija
Brazil
Cejlon
Danska
Ekvador
Etiopija
Filipini
Finska
Francuska
Grčka
Holandija
Hongkong
Indija
Iran
Irska
Island
Italija
Izrael
Jamajka
Japan
Jugoslavija
Kanada
Kenija
Kipar
Kolumbija
Kostarika
Liban
Libija
Malezija
Maroko
Martinik
Mauricijus
Meksiko
Mozambik
Nigerija
Norveška
Novi Zeland
Peru
Portugalija
SAD
Saudijska Arabija
Singapur
Sudan
Španija
Švajcarska
Švedska
Tajland
Tanzanija
Turska
Uganda
Venecuela
Zambija
i u mnogim drugim zemljama.

Do sada su objavljeni sledeći kompletni Linguaphone kursevi:

afrički

američki engleski

arapski (alžirski)

arapski (egipatski)

engleski

finski

francuski

hebrejski

holandski

irski

islandski

italijanski

japanski

kineski

moderni grčki

nemački

norveški

poljski

portugalski

ruski

srpskohrvatski

španski (kastiljanski)

španski (latinsko-američki)

švedski

urdu

Kursevi u pripremi:

hindi

Ostala Linguaphone izdanja:

češki

danski

luganda

svahili

zulu